AZ ÖCSÖDI SZIVÁRVÁNY ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE NEVELŐTESTÜLETÉNEK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 201949

Öcsödi
Szivárvány Óvoda és Bölcsőde

Készítés ideje: 2024.

TARTALOMJEGYZÉK

Az óvoda általános jellemző adatai 3

I. BEVEZETŐ 4
1. Helyzetkép az óvodáról 4
2. Az óvoda személyi és tárgyi feltételei 6
a) Személyi feltételek 6
b) Tárgyi feltételek 7
3. Gyermekképünk 8
4. Pedagógusképünk 9
5. Óvodaképünk 9

II. ÓVODÁNK NEVELÉSI RENDSZERE 10
1. A nevelési gyakorlatunk rendszerábrája 10
2. Alapelvünk 11
3. Az óvodai nevelésünk általános céljai 12
4. Az óvodai nevelésünk általános feladatai 12
a) A testi fejlődés területén 12
b) Érzelmi – szociális fejlődés terén 13
c) Az anyanyelvi,- és értelmi fejlődés területén 13
5. A nevelés keretei 14
a) Egészséges életmód kialakítása 14
b) Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés 17
c) Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés 22
6. Az óvodai élet megszervezése 23

III. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI 26
1. Az óvoda és a család 26
2. Az óvoda és a bölcsőde 27
3. Az óvoda és az iskola 28
4. Az óvoda és a fenntartó 28
5. Az óvoda és a közművelődési intézmények 28
6. Óvoda – egészségügyi szervek 28
7. Óvoda – szakmai szervezetek 29
8. Roma Nemzetiségi Önkormányzat 29
9. Az óvoda és a civil szervezetek 29

IV. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGI FORMÁI 30
1. Játék 30
2. Verselés, mesélés 36
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 39
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 42
5. Mozgás 46
6. A külső világ tevékeny megismerése 50

7. Munka jellegű tevékenységek 55
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás 58

V. INTÉZMÉNYI INNOVÁCIÓ 60

VI. ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK 61

VII. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ PROGRAMSPECIFIKUS ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE ... 65

VIII. SAJÁTOS FELADATAINK 66
1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése, fejlesztése 66
1.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek 66
a) Sajátos nevelési igényű gyermek 66
b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek 70
c) Kiemelten tehetséges gyermek 71
1.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 73
1.3. Óvodánk a következő gyermekeket tudja befogadni 74
2. Gyermekvédelmi munka az óvodában 76
3. Etnikai kisebbségi gyermekek óvodai nevelése 78

IX. A NEVELÉSI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA 79

X. ZÁRADÉK 80
1. A Pedagógiai Program bevezetése 80
2. A Pedagógiai Program módosítása 80
3. A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása 80
4. A Pedagógiai Program hatálya lépése 81

Melléklet
1. Egészségfejlesztési Program 82

Az óvoda általános jellemző adatai:

Az intézmény hivatalos megnevezése: Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde

Típusa: Alapfokú nevelési intézmény

Intézmény OM azonosítója: 201949

Székhelye: 5451 Öcsöd, Vörösmarty M. út 25/A.

Telefon: 06-56/310-503

Alapító és fenntartó neve: Öcsöd Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testülete

Az alapító okiratának száma: 158-2/2023.

A székhelyen kívül működő telephely: 5451 Öcsöd, Köztársaság út 41.

Telefon: 06-56/310-593

E-mail: szivarvanyovoda@ocsod.hu

Az óvoda igazgatója, a program benyújtója:

Rostás Sándorné
igazgató

BEVEZETŐ

Programunk átfogja a teljes óvodai nevelő-fejlesztő munka egészét. Arra törekedtünk, hogy a hazai óvodai gyakorlat legjobb tapasztalatait beépítsük, hagyományos értékeit megőrizzük.
Munkánkhoz az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját vettük alapul és erre építettünk, figyelembe véve a Nemzeti Köznevelési törvény előírásait, a Kisebbségi irányelveket, a Jász-Nagykun-Szolnok Megye köznevelési-feladatellátási, intézményhálózat működtetését és fejlesztési koncepcióit, valamint a helyi önkormányzat köznevelési fejlesztési tervét.
Olyan alapelveket próbáltunk megfogalmazni, ahol alapul vettük a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását az egyenlő hozzáférés biztosításával.
Programunk osztatlan és osztott csoportban egyaránt alkalmazható.

Az óvodai pedagógiai program törvényi és jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32./2012. (X. 8.) EMMI rendelet

1. Helyzetkép az óvodáról

Óvodánk Öcsöd nagyközségben található Jász-Nagykun-Szolnok Megye déli részén, a Körös-partján természetvédelmi területtel övezve.
Nagyközségünk lakossága 3207 fő, amely folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Az 1980-as évek végéig a felnőtt lakosság jelentős része aktív kereső volt. Mára a mezőgazdaság összeomlásával községünkben a munkanélküliség dominál, mely az országos átlag feletti. A kis vállalkozások száma mutat némi növekedést, továbbra is jellemző a mezőgazdasági tevékenység,

az idénymunka, valamint a szomszéd településekre való ingázás. Az elmúlt években segítséget jelent a családoknak a közmunka programban való részvétel. A családok jelentős része szociálisan hátrányos helyzetben él a létminimum alatt. Az utóbbi években fejlődött településünk infrastruktúrája.

Intézményünk egy önálló óvodai egység, amely a székhelyen kívül rendelkezik egy telephellyel. Óvodánk 150 gyermek befogadására alkalmas. 5 osztatlan, /vegyes életkorú/ csoport működik. Átlagos létszáma: 25-26 fő.

Épületeink területileg optimális elhelyezkedésűek, a község két különböző kevésbé forgalmas pontján. A természet adta szép környezet, a víz, a fák, a bokrok, a virágok, madarak és állatok közelsége, valamint az óvodákhoz tartozó tágas udvar, füves, fás bokros részeivel kínálja a lehetőséget, hogy a gyermekeket ráneveljük a természet csodáinak felfedezésére, védelmére és megbecsülésére.

Óvodapedagógusaink többsége öcsödi származású, szeretik és ragaszkodnak ehhez a vidékhez. Ezt a szeretetet próbálják a gyermekeknek átadni, egy gyermekközpontú szeretetteljes, családias légkörben, amelyben a gyermekeket a befogadó nevelés keretein belül, egyéni képességeik szerinti ütemben fejlesztik.

Munkánk során nagy gondot fordítunk a hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felzárkóztatására, a környezet tudatos szemlélet beépítésére a mindennapi óvodai életben, fontosnak tartjuk a családdal való együttműködő kapcsolat kialakítását, hangsúlyozzuk a gyermekek, testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását a családi neveléssel együtt.

Nevelői képességfejlesztési munkánk során mindent megteszünk annak érdekében, hogy gyermekeink testileg, lelkileg, szellemileg is éretten alkalmassá váljanak az iskolai életre.

Programunk a gyermekek alap tevékenységére, a játékra, a mozgásra, a környezet tevékeny megismerésére, a környezettudatos nevelésre, a fenntartható fejlődés fontosságára, a természetvédelemre, a növény és állatvilág védelmére, a természethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítására, a kommunikációra, a mesére, a művészeti élménynyújtásra, az etnikai kisebbség és a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására épül.

2. Az óvoda személyi és tárgyi feltételei

a.) Személyi feltételek:

Csoportjainkban biztosítottak az összeszokott óvodapedagógus párok, valamint a pedagógiai munkát segítő szakképzett dajkák, akik a gyermek kiegyensúlyozott nevelése szempontjából fontosak.

Az óvodai dolgozók létszáma 18 fő. Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus 11 fő, ebből 1 fő függetlenített igazgató. Pedagógiai munkát segítő szakképzett dajka 5 fő, óvodatitkár 1 fő, 1 fő pedagógiai asszisztens. Helybeli 15, bejáró 3 dolgozó. Az elmúlt évek során óvodapedagógusaink közül 5 fő szakvizsgát szerzett / gyógy testnevelői, anyanyelv és beszédfejlesztői, bábjáték az óvodában, fejlesztő pedagógus, közoktatásvezető/

A program zavartalan működtetéséhez rendelkezik az óvoda alapvető személyi feltételekkel.

Szakmai munka színvonala és eredményessége érdekében, illetve a törvényi előírásoknak megfelelően, az előző évekhez hasonlóan szükséges gyógypedagógus, logopédus és fejlesztő pedagógus alkalmazása.

Óvodapedagógusaink a főiskolán érdeklődési körüknek megfelelő különböző speciális kollégiumba jártak. (pl.: anyanyelvi, logopédiai, báb, gyógytestnevelés, stb.) Az ott tanultakat szívesen alkalmazzák munkájuk során és ezeken a területeken rendszeresen tovább képezik magukat.

A szakvizsgát megszerzett területeken kívül a vizuális nevelés és az esztétikus környezet kialakítását kiemelten kezeljük. Több óvodapedagógus magas szinten műveli az origamit, a hímzést, a mézeskalács készítést. Fontosnak tartjuk a természetes anyagok felhasználását, az újrahasznosított alapanyagokat a kézműves tevékenységekhez, például: papír gurigák, tojástartók, sajtos dobozok. Készítünk hangszereket, ajándékokat a gyermekek számára Ezt a munkát nagyban segítik a dajkáink.

Az óvodai dolgozók mindegyikében felfedezhető valamilyen formában a természet szeretete, a szép tiszta környezethez való vonzódás.Pl.: kirándulások szervezése, séta lakóhelyünk környezetében, élővilág ismerete, növényhatározás, hulladékszelektálás, elhasznált olaj gyűjtése, komposztálás, palántázás, kertészkedés.

A zenei ízlés formálása is többünknek szívügye, az éneklés mellett szívesen játszunk különböző hangszereken.

Lehetőségeink szerint részt veszünk különféle továbbképzéseken és szakmai konferenciákon /pl.: vezetéssel, gyermekvédelemmel, vizuális neveléssel, minőségbiztosítással, mozgással, anyanyelvvel, informatikai, mérés-értékelés, környezettudatossággal, fenntarthatósággal kapcsolatos stb./ Az így szerzett tudással és tapasztalattal tovább gazdagítjuk nevelő – fejlesztő munkánkat.

Nevelőtestületünk minden tagja közel azonos nézetet vall, a gyermekek iránt támasztott igények, követelmények azonos elvek szerint valósulnak meg.

b.) Tárgyi feltételek:

Az óvodai nevelés két épületben folyik. A Vörösmarty úti óvoda 1980-ban épült, három tágas, világos csoportszobájához gyermekmosdók, fedett teraszok tartoznak. A csoportszoba több funkciót lát el, a gyermekek itt tevékenykednek, étkeznek és pihennek. Az épület gáz- és pellet fűtéssel, telefonnal, internettel ellátott.

Az udvar tágas, rendelkezik füves, fás, bokros, betonos részekkel, valamint mozgásfejlesztő játékokkal jól felszerelt, amik biztosítják a gyermekek számára a változatos mozgáslehetőséget. A folyamatos ellenőrzések biztosítják a balesetmentesség fenntartását.

A Köztársaság úti óvoda épülete az 50-es évek óta működik óvodaként. Először csak két csoportszobával rendelkezett, majd a 60-es években még egy csoportszobát építettek hozzá, amelyek tágasak, világosak. Az óvoda folyosója egyben öltöző is. Az összes gyermeknek 1 közös mosdó áll rendelkezésre. A csoportszobák szintén több funkciót töltenek be. 2022. november 21. napjától sikeres pályázat elnyerését követően a bölcsődénk új helyre költözött. A felszabadult tágas csoportszoba helyén tornaszoba és fejlesztő helyiség lett kialakítva.

Mind két épületben a közelmúltban jelentős felújításra került sor. /Nyílászáró cserék, hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés, padozat csere, napelem stb./ A Vörösmarty úti óvodában a mosdók teljes felújítása megtörtént.

Az udvar tágas, a bennük található mozgásfejlesztő játékok folyamatos bővítésre szorulnak. Helyett kapott 1-1 komposztáló mindkét épület udvarán. Az „Ültess fát!" programnak köszönhetően elkezdődött a gyümölcsfák ültetése intézményünk udvarain a gyermekekkel közösen, illetve Fásítási program keretében sikeresen tudtuk bővíteni az udvari fák telepítését. Mind két intézményben elhelyeztünk az udvaron egy –egy időjárás állomást.

Mindkét épület melegítőkonyhával rendelkezik, amelyek megfelelnek a HACCP követelményeinek.

A működéshez szükséges alapvető játék és szakmai eszközkészletünk biztosított. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

A tárgyi feltételek terén továbbra is szükség van a rendszeres felújításra, karbantartásra, a hiányok pótlására, amit az önkormányzat eddig is feladatának tekintett a lehetőségein belül. Ennek megvalósítása érdekében továbbra is szükség van a pályázatok benyújtására, kihasználására, valamint a szülőkkel való együttműködésre. Az eszköztár bővítésében építünk az óvodapedagógusaink ügyességére, leleményességére.

Az óvoda minden munkatársa számára megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk, minden területen törekszünk az optimális feltételek biztosítására.

3. Gyermekképünk

Abból indulunk ki, hogy a gyermek egyszeri és megismételhetetlen személyiség, fejlődő individuum, és szociális lény egyszerre. Életkori sajátossága az érdeklődés, befogadni akarás, az önmegvalósításra való törekvés.

A fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

E tényezők hatásának következtében a gyermeknek sajátos életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk. Olyan gyermek nevelésére, aki érzelmileg gazdag, a településhez kötődő a környezetében jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő. Olyan szemlélet kialakítását erősítjük, mellyel felnőttkorra a környezettudatos szemlélet, a fenntartható jövőkép kap kiemelt teret.

Az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

4.Pedagógusképünk

Olyan innovatív óvodapedagógusok, akikre a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, egymás tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó gyermekszeretet a jellemző.

Az óvodapedagógus azonosulási minta az óvodásai számára, a gyermekek közösségi életének irányítója, aki maga is benne él a gyermekek közösségében. Mindig észreveszi, hogy milyen útmutatásra, serkentésre, milyen tevékenységre van szüksége a csoportnak és az egyes gyermeknek. Az óvodapedagógust ebben a munkában a dajka segíti, aki maga is modell a gyermekek előtt. A gyermek-dajka kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelőkből áll, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére. Jellemző az önképzés, a továbbképzés, a szakmai tudás megújítására való törekvés. Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, a kezdeményezésre. Az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítjük. Óvodáink igyekeznek minél vonzóbbá, színesebbé tenni saját arculatukat a helyi sajátosságokhoz alkalmazkodva.

5. Óvodaképünk

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő-, szociális-, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

Olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelő munkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. Óvodánk tevékenységrendszerével természeti és tárgyi környezetével, óvodapedagógusain nevelő munkája és személyes példája segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Óvodánk egyre nagyobb hangsúlyt fektet a környezettudatosság kialakítására pedagógiai munkánk során, illetve ehhez szükséges szemléletváltás támogatására a szülők, mint közvetlen partnereink körében. Az óvoda épülete megújuló energiaforrással, mint a napkollektorok, energiatakarékos izzók segítik a kevesebb áramfelhasználást.

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

II. ÓVODÁNK NEVELÉSI RENDSZERE

1. A nevelési gyakorlatunk rendszerábrája

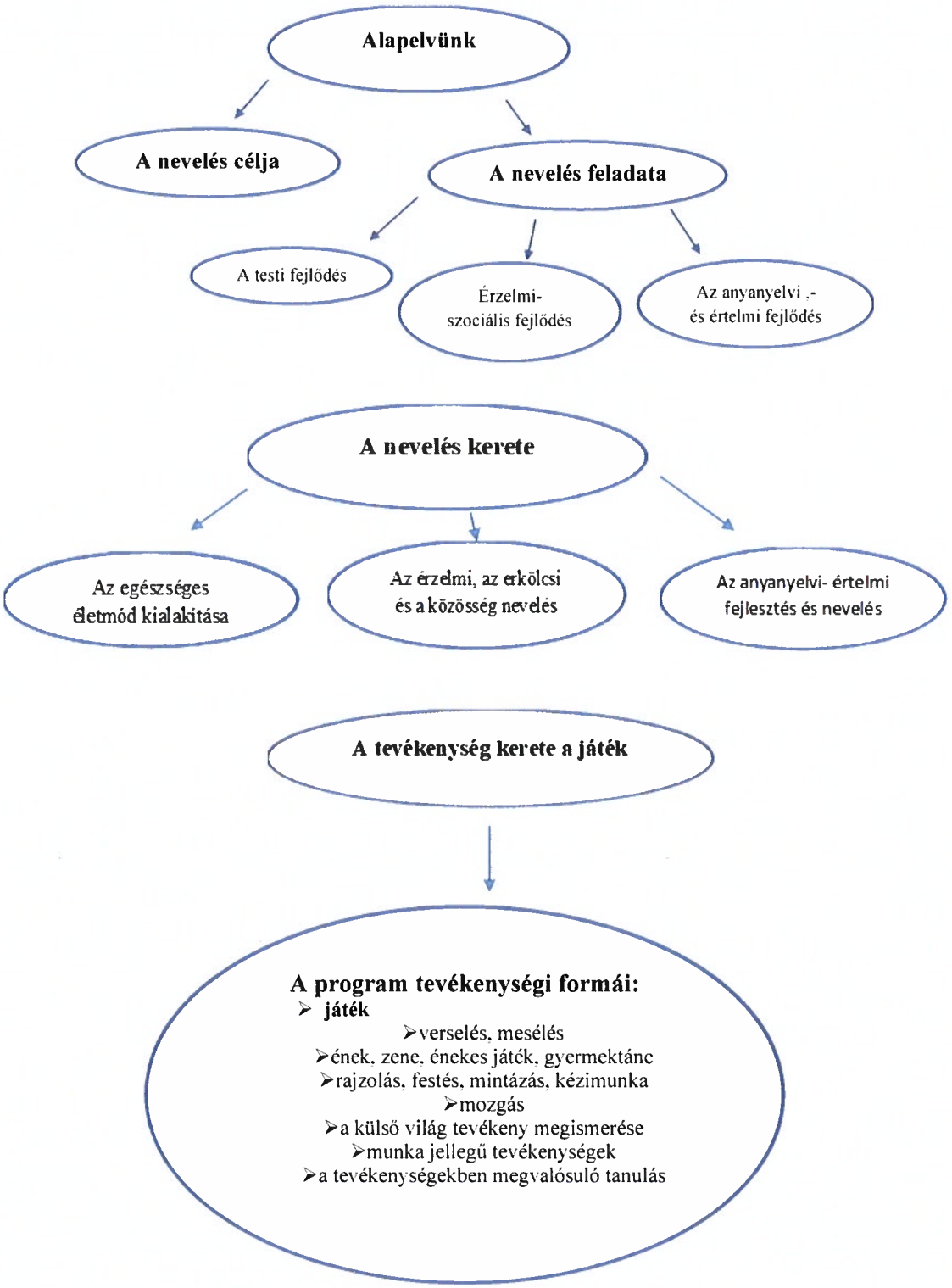

- **Családdal**
- a fenntartóval,
- a többi közoktatási intézménnyel,
- a gyermekek egészségügyi ellátásáról gondoskodó társintézményekkel,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi hatóságokkal,
- a gyermekjóléti szolgálattal,
- a pedagógiai szakszolgálattal,
- a családsegítő központtal,
- a történelmi egyházak szervezeteivel
- egyéb szervezetekkel (például rendőrség)
- a Pedagógiai Oktatási Központtal
- közművelődési intézményekkel
- Roma Nemzetiségi Önkormányzattal
- Pantó Antal Hagyományőrző Egyesülettel
- Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Gyermekmosoly Egyesülettel

2. Alapelvünk

- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, amelyet a gyermekközpontúság jellemez, melyben a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermekek személyiségének fejlesztése az életkori sajátosságok és a fejlődési ütem figyelembevételével történik.
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk, elősegítve az egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az egyenlő hozzáférés elve – az esélyegyenlőségek csökkentését szolgálja.
- A fenntartható fejlődés egyet jelent környezetünk értékeinek megtartásával, a jövő generációk iránti felelőségünkkel.
- Tiszteletben tartjuk a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.
- Igyekszünk a gyermekekben kialakítani a másság elfogadásának képességét.

- A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Hangsúlyozzuk a gyermekek differenciált fejlesztését, az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

3. Az óvodai nevelésünk általános célja

Az óvodai nevelésünk célja, a 3-7 éves korú - különböző szociális háttérrel rendelkező - gyermekek nyugodt, élmény gazdag, harmonikus, sokoldalú személyiségfejlődésének elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Kiemelve a minden tevékenységi formában megjelenő anyanyelvi nevelést, és a vizuális-, kézműves tevékenységeket, környezeti nevelést.

A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása; a családdal együttműködő szemléletalakítás, amely megalapozza a környezettudatos szokás- és szabályrendszer belsővé válását.

Az iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása. Fokozott figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű és a roma etnikai kisebbséghez tartozó gyermekre, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

4. Az óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodás gyermekek eltérő testi – lelki szükségleteinek figyelembevételével:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

a.) *A testi fejlődés területén:*

Az olyan egészséges, esztétikus környezet megteremtése, amelyben óvodásaink gondozásához, mozgásához és egészséges életmódjának a kialakításához szükséges feltételek biztosítottak. Megerősítjük, esetenként korrigáljuk az elemi szokásokat, amelyeket a család életrendje alakít ki a gyermekekben.

b.) *Érzelmi – szociális fejlődés terén:*

Közös élményekkel, tevékenységekkel a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak /egymásra figyelés, együttérzés, egymás elfogadása, önállóság, önfegyelem, feladat szabálytudat, kitartás /elősegítése.

A gyermek szociális érzékenységének, érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességének fejlesztése az együttműködés, önértékelés, önérvényesítés kialakítása.

A természeti – emberi – tárgyi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszonyok erősítése, önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére való nevelés. A környezet cselekvő megismerése és alakítása során a gondolkodás, felelősségvállalás, óvás igényének megalapozása.

Az óvoda ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását. A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása; a családdal együttműködő szemlélet alakítás, amely megalapozza a környezettudatos szokás- és szabályrendszer belsővé válását.

c.) Az anyanyelvi, - értelmi fejlődés területén:

Az érzelmi indíttatású játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül sokszínű élmény, tapasztalatszerzéssel a természeti – emberi – tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése.

A gyermekek természetes kíváncsiságára építve a tudásvágy ébrentartása. A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése, célirányos bővítése és feldolgozása során az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás/ fejlesztése - különös tekintettel a kreativitásra.

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása, a gyakori beszélgetésekre, a gyermekek meghallgatására, valamint az érzelmek, gondolatok szóban, mozgásban, ábrázolásban való szabad önkifejezésének kibontakoztatása.

5. A nevelés keretei:

a) *Egészséges életmód kialakítása*

Célja: A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek civilizált kielégítése, amely elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetük, egészséges életmódjuk kialakításához és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

Feladat:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek lelki egészségének megóvása – lehetőségeink szerint – szakemberek bevonásával, együttműködve a szülőkkel.

Tartalma:

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés az alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítja az óvodapedagógus a megfelelő gyermeki életmódot.

A helyes életritmus

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi- és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a gondozás központi kérdése.

Táplálkozás

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltételének tekintjük a helyes táplálkozást, amellyel a testépítést biztosítjuk. A gyermekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel megkapják tápanyagszükségletük kb. 65-70 %-át. A gyermekeknek különböző a táplálkozási szokása, ezeket megismerve kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást.

Később ösztönözzük a gyermekeket, de soha nem kényszerítjük az evésre. A nap bármely szakában kérhetnek vizet.

Kiemelt feladatként kezeljük a hátrányos helyzetű gyermekek kulturált étkezési szokásaik kialakításait.

Az emberi erőforrások minisztere 38/2021. (IX. 1.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosítása lehetőséget ad arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelhessen a gyermeke számára ilyen ételt.

Amennyiben közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermek diétás étkezése, a szülő, más törvényes képviselő írásbeli nyilatkozata alapján, a gyermek által bevitt, vagy a szülő, más törvényes képviselő által az intézménybe rendelt étel az intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével biztosítható. Ennek érdekében az óvoda vezetője köteles biztosítani a hűtés, a melegítés, és fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztasági igényük kialakítását szolgálja. Törekszünk a családi és az óvodai szokások összehangolására. Minél fiatalabbak a gyermekek, annál nagyobb szükségünk van testápolásban a felnőttek közreműködésére. Az óvodapedagógus a gondozási munkája közben folyamatosan beszélget a gyermekekkel.

Fokozott figyelmet kívánunk fordítani a hátrányos helyzetű gyermekek egészségügyi szokásainak kialakítására.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti a gyermek ízlését, önállóságát. A szülőkkel megbeszéljük, hogy a gyermekek öltözéke célszerű, az óvodai élettel, az időjárással összhangban legyen. Fontos a többrétegű öltözködés és a váltócipő használata.

Mozgás

A gyermekek mozgásigényének kielégítését, fejlesztését napi rendszerességgel mozgásos tevékenységekkel biztosítjuk.

Az óvodás korosztály nélkülözhetetlen életeleme a szabad mozgás lehetősége. A gyermekek egyéni mozgásigényüknek megfelelően végeznek nagy mozgásokat, játszanak mozgásfejlesztő játékokat az udvaron és a csoportszobában. Élményszerző sétákkal, túrákkal, kirándulásokkal színesítjük az óvodánk mindennapjait. Ez szintén hozzájárul mozgásigényük kielégítéséhez. Hosszabb kiránduláshoz igénybe vesszük a szülők segítségét, mely együttes élményt jelent gyermekeknek, szülőnek és az óvoda dolgozóinak egyaránt.

Edzés

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Minden alkalmat megragadunk a szabadban való tartózkodásra, ezzel is javítjuk a gyermekek ellenálló képességét és biztosítjuk egészséges életmódjukat. Esős időben a fedett teraszokon légfürdőztetjük őket.

Edzési lehetőséget a téli időszakban a szánkózás, hógolyózás, csúszkálás biztosít. Törekszünk arra, hogy a mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést, örömet a gyermekeknek.

Pihenés, alvás

A gyermekek alvásszükségletük kielégítésének egy része az óvodára hárul. Feladatunk, hogy biztosítsuk a nyugodt légkört. Elalvás előtt mindig mesélünk. Az óvodás gyermekek alvásigénye is különböző. A nagyobb alvásigényű gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy tovább aludjanak. A korábban ébredők, az alvók zavarása nélkül csendben tevékenykedhetnek.

Egészséges környezet kialakítása

Az óvodánknak, a csoportszobáinknak sajátos hangulata van. A gazdag tárgyi, esztétikus, harmonikus környezet jó alapot ad a nevelőmunkához.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere, ezért úgy alakítottuk ki, hogy alkalmas legyen sokféle tevékenységre. Van árnyékos, napos, füves, betonos, kertes rész. Az udvar esztétikai szépségét a virágok, cserjék, bokrok, valamint fák adják.

A mozgásfejlesztő eszközök, mászókák különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget.

Megfelelő terület áll rendelkezésünkre a labdajátékokhoz és az énekes-mozgásos játékokhoz. Van lehetőségük betonfelületen, illetve „babaszobában" asztalok mellett rajzolásra, barkácsolásra, a homokozókban való építésre.

A gyermekek egyik jó közérzetének feltétele, hogy az udvaron együtt játszanak más csoportbeli barátaikkal.

A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tesszük a szabad játékra, az alvásra, a pihenésre, amik otthonosak, világosak, tágasak, a berendezési tárgyak megfelelő méretűek. A különböző tevékenységekhez kuckókat, babaszobát, mesesarkot alakítunk ki. Az élősarokban a gyermekek összegyűjtik a séták alkalmával talált „kincseket".

Az öltözők és mosdók berendezése megfelelő. Minden gyermeknek van saját fogasa, a mosdóban fogkeféje, törülközője, fésűje.

Fejlődés várható eredménye az óvodakor végén

Testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek – szükség szerint - teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak /mosakodnak, törülköznek, használják a körömkefét, fogkefét, a WC-t, WC papírt, zsebkendőt, hajukat rendben tartják/.

Az önkiszolgálást teljes önállósággal végzik. Segítenek az ágyak lerakásánál. Részt vesznek a csoport életével kapcsolatos teendők ellátásában.

Étkezés közben kulturáltan viselkednek, igénylik az asztal esztétikus rendjét, helyesen használják az evőeszközöket.

Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, a cipőfűzőjüket megkötik. Időjárásnak megfelelően öltöznek. Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.

b.) Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés:

Célja: A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a szegényes tárgyi, fizikai, érzelem sivár környezetből bekerülő hátrányos helyzetű gyermekeknél a tartós, kiegyensúlyozott, szeretetteljes kapcsolat kiépítése.

Feladat:

- A beszoktatás pillanatától kezdve szeretetteljes, családias, biztonságos légkör

megteremtése az óvodás évek alatt.

- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtést, a felnőtt – gyermek, gyermek - gyermek közötti kialakult kapcsolatok erősítése, - melyet a pozitív attitűd jellemezzen - a helyes közösségi magatartás formálása érdekében.
- A szociális hátránnyal küzdő gyermekek megsegítését a hátrányok fokozatos enyhítésével, pozitív élményekhez juttatással, önbizalom erősítéssel, sikerélményekkel, a pozitív személyiségjegyek erősítésével.
- Az erkölcsi normarendszer megalapozása, a programban megjelölt kiemelten fontos értékek hangsúlyozásával.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Tartalma:

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, óvodapedagógusához, dajkájához egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvodapedagógus tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek. Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése. Az 5-6-7 évesek megfelelő biztonság mellett, meghatározott céllal, önállóan játszhatnak az öltözőben is.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Az otthonosság érzését segítjük elő, ha minden gyermeknek tároló helyet biztosítunk, ahová saját eszközeit, játékait, a sétán gyűjtött „értékeit" beteheti, önállóan gondozhatja, kezelheti.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. A szülőkkel együtt teremtjük meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek

közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek beszoktatása. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával, már a beiratkozáskor, illetve az óvodába járást megelőzően is. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon fontos. A gyermekeknek, a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A biztonságos beszoktatás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését. A beszoktatás ideje alatt a gyermekek elhozhatják magukkal azokat a kedvenc tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. Az óvodapedagógusok a szülőkkel előzetesen megbeszélik a beszoktatás menetét.

A sok érdekes, fejlesztő játék mellett az óvodapedagógus személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, kedves bábbal, mondókákkal kedveskedik a gyermekeknek.

Türelemmel, tapintattal mutatjuk be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat. Megmutatjuk azok használatát. A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel vesszük körül. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében leülünk közéjük.

Már beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végzik a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. A nagyobb gyermekek segítenek a kis csoportosok öltöztetésében, körülveszik őket, szeretettel, gyengédséggel.

A családias légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenységekre épülő óvodai élet szükséges. A közös élmények az óvodás kor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben egymáshoz való viszonyuk formálódik.

A vegyes csoportokban lehetőséget biztosítunk, hogy az azonos korú 5-6-7 éves gyermekek is folytathassanak külön tevékenységeket /Pl.: mozgásos, dalos játékok, sorversenyek, bábozás, ábrázolás/.

A gyermekek pozitív kapcsolata csak akkor alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A különféle szociális háttérből érkező gyerekek személyiségfejlesztését, beilleszkedését a közösségbe úgy segítjük, hogy pozitív tulajdonságaira építünk, változatos,

egyéni, empatikus hozzáállással, módszerekkel, eszközökkel támogatjuk, hogy közösség elfogadott tagjává váljon. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak. Mindebben partnerként számítunk a családra is.

A nevelőmunkánk akkor lesz hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára – egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudjuk tenni.

A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek jellemzőit megismerhetjük, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítsük a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű, és tulajdonságú társaikat. Az óvoda megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, és a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelünk.

A felnőtt – gyermek kapcsolatában a következő elvek jelennek meg:

Az óvodapedagógus próbálja megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.

Magyarázatainkban megjelenik a dolgok pozitív oldala. A gyermekek tevékenységéhez az nagy szabadságot biztosítunk a pontos határok megjelölésével. Mindig röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg azt, amit akarunk, vagy amit nem.

A gyermekekkel közösen alakítjuk ki a közösségi élet szabályait. Arra törekszünk, hogy képesek legyünk nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érezzük a befolyásolásunkat.

Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, úgy formáljuk, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

Igyekszünk elérni, hogy a gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

A kialakult összeütközések feldolgozása során formáljuk a gyermekek érzésvilágát. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő oda figyeléssel, kivárással hallgassuk végig, hogy véleményt tudjunk mondani a történtekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

A csoporton belül minden gyermeket bátorítunk, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon.

Arra törekszünk, hogy agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges. Megkülönböztetett figyelmet fordítva a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre.

A felnőtt – gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítsunk minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítsük. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is hangot kap.

A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze az óvodánkban dolgozó felnőttek bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észrevételi és a sikertelenséget segít elviselni.

Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak.

Örömünket dicsérettel jelezzük, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszünteti, ezért gyakran élünk a humor adta lehetőséggel.

A bátortalan gyermekek nevelésekor örülünk a legkisebb előrelépésnek, fejlődésnek is.

A közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása hatja át, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

A nevelésben segítségül hívjuk a célirányosságot. Elemezzük, vizsgáljuk a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése sajátos törődést igényel, szükség esetén a megfelelő szakember közreműködésével.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké válik a tevékenységben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményezőkészségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

c.) Az anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel, /javítgatás elkerülésével/ - az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére nagy

figyelmet fordítunk.

Fontos a beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése tevékenységek során, anyanyelvi játékokkal.

A mindennapos mesével, beszélgetésekkel, dramatizálással, bábozással szókincsbővítés, nyelvi kifejezőképesség megalapozása, kommunikációs készség fejlesztése. Tevékenységeink során az egyéni bánásmódot, differenciálást alkalmazzuk, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

Együttműködünk a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció érdekében.

A változatos tevékenységeket a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire alapozzuk. Ezeken a tevékenységeken keresztül új élményekhez, tapasztalatokhoz, ismeretekhez juttatjuk, az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés feladatai közé tartozik a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, gyakorlása. Az értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, problémamegoldó, alkotó gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat.
- Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni a felnőtteket és társaikat.
- Képesek a problémamegoldó gondolkodásra.

6. Az óvodai élet megszervezése:

A program napirendje, heti rendje

A napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Célunk, hogy a napirend és heti rend járuljon hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez

szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Feladat:

- A napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú (kornak megfelelően növekvő) párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.
- A legtöbb időt a gyermekek legfőbb tevékenysége a játék kapja.
- A napirend és hetirend rugalmassága tegye lehetővé az előre nem tervezett, de a gyermekek személyiség fejlődését szolgáló események beillesztését, vegye figyelembe a gyermekek önállóságának, ügyességének fejlődését.
- Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatit a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
- A napirend és heti rend igazodik az évszakokhoz.

Tartalom:

A gyermekre nagy hatással van a feszültségtől mentes együttlét, az örömteli hangulat, az óvodapedagógus érzelemgazdagsága, az óvoda egész életének átgondoltsága.

Ezért a tervezésnél figyelünk a gyermekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Egész nap során érvényesül a folyamatosság, rugalmasság.

A Köztársaság úti óvodában a napirend kialakításánál szükséges a helyi adottságok miatt a csoportok közötti egymáshoz való alkalmazkodás /Két csoporthoz egy közös mosdó tartozik./. A gyermekek óvodában töltött idejét tudatosan, élettani szükségleteinek figyelembevételével tervezzük. A délutáni alvás időtartama az életkori igényeknek és egyéni szükségleteknek megfelelően változhat.

Az állandóan /ciklusosan/ megjelenő tevékenységeket biztosítunk, amelyek nyugalmat, folytonosságot, támaszt nyújtanak a gyermekek számára.

Napirend

Időkeret	Tevékenységek
$6^{30} - 11^{30}$	Folyamatos gyülekezés Szabadon választott tevékenységek, játék Testápolás, folyamatos tízórai Kötött és kötetlen tevékenységek Szervezett és kötetlen mozgás a szabadban Élményszerző séták, kirándulások Különleges bánásmód igénylők fejlesztése Csoporton kívüli képességfejlesztő tevékenységek
$11^{30} - 12^{45}$	Előkészületek az ebédhez Ebéd Testápolási teendők Előkészületek a pihenéshez
$12^{45} - 14^{45}$	Mese Pihenés Folyamatos ébredés
$14^{45} - 17^{00}$	Tisztálkodás Uzsonna Szabadon választott tevékenységek, szabad játék Hazabocsátás

Heti egy alkalommal a kötelezően szervezett mozgáshoz alakítjuk a délelőttöt. A tornaszerek mennyisége miatt egyeztetés alapján szükséges az egy-egy napot kijelölünk minden csoport számára.

A heti rend, a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A heti rend, különösen a nevelési év elején, teljesen másképp alakul, mint a nevelési év végén. Különösen a beszoktatás idején figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze.

A heti rend kialakításánál figyelembe vesszük az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével. A hely és az időkeret a heti rendben szükség szerint megváltoztatható.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok, feljegyzések szolgálják.

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét irányítja.

Az óvodapedagógus feladata a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- Éves nevelési terv készítése /naplóban 3 hónapra lebontva, reflexiók/
- Éves tematikus terv /heti bontásban; a naplóban 2 heti fejlesztési ütemterv, reflexiók/
- Egyéni fejlődési napló /anamnézis, megfigyelések, fogadóórák jegyzőkönyve, gyermekmunkák, havi fejlesztési tervek, különleges bánásmódot igénylők fejlesztési terve, Difer mérés, visszacsatolások, orvosi igazolások/
- Az óvodai csoportnapló naprakész, pontos vezetése
- Az étkezési- és mulasztási napló pontos vezetése
- A pedagógus külön tevékenységeinek dokumentálása (gyermekvédelem, báb, mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, nyelv- és beszédfejlesztés, Bozsik-program, ének)
- Hospitálások dokumentálása

III. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban a gyermeke igényeit, szükségleteit, a pedagógus pedig szaktudása és tapasztalatai alapján hatékony segítséget tud adni a gyermekek fejlesztéséhez.

A család és az óvoda korrekt és partneri együttműködése elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.
Körültekintően szervezzük meg az együttműködés formáit az információk áramlását.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz keressük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatás
- "szülős beszoktatás"
- napi tájékoztatás
- szülői értekezlet
- nyílt nap
- a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kirándulások
- közös ajándékkészítés
- fogadóóra

Az információátadás lehetőségei:

- Óvodai honlap
- Zárt facebook csoport
- Telefon
- Általános tájékoztató az óvoda működéséről, programjairól a közös információs táblán a főbejáratnál

2. *Az óvoda és a bölcsőde*

Figyelembe vesszük a bölcsődei csoportból érkező gyermekek kialakult szokásrendszerét és neveltségi szintjüket, erre építve alakítjuk tovább óvodai fejlesztésüket.

Kapcsolattartás formái:

- kölcsönös látogatások
- közös nevelési értekezletek

3. Az óvoda és iskola

Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. Törekszünk egymás nevelési céljainak a nevelés fejlesztés tartalmi megvalósulásának kölcsönös megismerésére.

Kapcsolattartási formák:

- az iskola, óvodalátogatások, tapasztalatcserék
- közvetlen kapcsolattartás az alsós tanítókkal
- konzultáció óvodából iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről
- iskolai beilleszkedéssel kapcsolatos tapasztalatok megbeszélése
- konzultáció az óvodai nevelés sajátosságairól
- visszacsatolás a partneri igény/elégedettség mérés eredményeiről

4. Óvoda és a fenntartó

Az óvoda és az önkormányzat közötti kapcsolat együttműködő. Az önkormányzat tiszteletben tartja a nevelőtestület szakmai önállóságát. Anyagi lehetőségétől függően támogatja az óvoda ésszerű kezdeményezéseit.

5. Az óvoda és a közművelődési intézmények /könyvtár, Művelődési Ház, Múzeum/

A nagycsoportosok rendszeresen látogatják a könyvtárat. A Művelődési Házban bemutatásra kerülő gyermekműsoroknak, kiállításoknak rendszeres látogatói az óvodásaink.

6. Óvoda-egészségügyi szervek

Védőnő rendszeresen látogatja a gyermekeket, figyeli fejlődésüket.
A fogorvossal évente 2 alkalommal találkoznak a gyermekek, ősszel az óvodában, tavasszal a

fogorvosi rendelőben.
Orvosokkal a kapcsolat együttműködő.

7. Óvoda-szakmai szervezetek

Szükség esetén igénybe vesszük a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatásait (képesség szint vizsgálat, nevelési tanácsadói vizsgálat, logopédus, pszichológus).

A Pedagógiai Oktatási Központ által szervezett továbbképzéseken, konferenciákon, fórumokon rendszeresen részt veszünk.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Iroda felé jelzőrendszerként működünk; fogadjuk az ő jelzéseiket is.

8. Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Egész nevelési évben a roma gyermekek integrált nevelése érdekében együttműködünk. Közös programokban veszünk részt.

9. Az óvoda és a civil szervezetek kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

- A fenntartható fejlődéshez, környezettudatos szemlélet kialakításhoz kapcsolódó szervezettekkel hatékony, együttműködő munkakapcsolat kialakítása. a Pantó Antal Hagyományőrző Egyesülettel és az Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde Gyermekmosoly Egyesülettel a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva ismertetjük, közvetlen tapasztalatszerzés útján ápoljuk a hagyományőrzés értékeit. Törekszünk az aktív és tudatos közösségi kapcsolatok kialakítására.

IV. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1.Játék

Célunk:

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység a gyermekek által szabadon kezdeményezett, spontán játék elősegítése.

Élmények, otthoni tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

Feladat:

- Nyugodt légkör, elegendő idő és inger gazdag, kíváncsiságot keltő, mobilizálható játékhely biztosítása.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Az óvodában megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyerekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- Tudatosan megengedő, támogató, biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviseletével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A játék közbeni normák közvetítésével az iskolai beilleszkedéshez szükséges lelki, szociális érettség közvetett segítése.
- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel (differenciált reagálás, egyéni bánásmód) a szülők szemléletformálása.
- A játék közben keletkező szorongások, indulatok, feszültségek, vágyak feldolgozása, elrendezése, megoldása a külvilágból nyert tapasztalatokba ágyazva.

Tartalma:

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása: légkör, hely, idő, tapasztalatszerzés, élmények.

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érünk el, ahol a gyermek

szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka.

Megteremtjük mindezekhez a feltételeket. A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség megerősítése.

A csoportban csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

Az oldott légkör segíti a gyerekek kreatív ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását.

A megfelelő, kiegyensúlyozott csoportlégkört elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális – interkulturális szemlélettel is biztosítjuk.

A játék közben szorongások, indulatok, feszültségek, vágyak dolgozódnak föl a külvilágból nyert tapasztalatokba ágyazva, elrendeződnek, megoldást nyernek.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudnak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Kezdeményezésünkre a gyerekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepek, játékhelyzetek, társak között. Az együtt játszás során megteremtjük a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az óvodapedagógus őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Az oldott légkör érdekében bátran használunk humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvodapedagógusok segítségével alakítják ki játékuk számára megfelelő helyet. A csoportszobákban helye van a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített kuckóknak.

Élményszerző séták során összegyűjtött tárgyak, termések, növények, képek a kincseket őrző sarokban kapnak helyet, amit a gyermekekkel alakítunk ki és rendezünk különböző szempontok alapján.

A rajzolásnak, festésnek, barkácsolásnak meg van az állandó helye. Az ehhez szükséges

kellékek, anyagok, eszközök játékidőben is a gyerekek rendelkezésére állnak.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagy mozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében segítjük az udvari szerepjáték kibontakozását /pl. A népi játékok, közlekedési játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével stb./

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.

A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, óvodapedagógussal, egymás mellett, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szüksége, mint a kisebbeknek. Ezért figyelemmel kísérjük a játékot és arra törekszünk, hogy csak akkor ajánljunk más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látjuk.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint pl. állhatatosság, kialakulhasson.

A napi életszervezésben arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez. A reggeli órák, a tízóraizás utáni idő, a legnagyobbak korábbi ébresztése növeli a játékban eltöltött időt.

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. A játékhoz olyan eszközt biztosítunk, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlet megvalósítható legyen.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek /papás-mamás, fodrászos, orvosos stb./, amely ösztönzi a gyermekeket a szimbolikus szerepjátékra.

A 4-5-6-7 éves korosztálynak bővítjük az eszközválasztékát, elsősorban a

szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikro csoportban óvodapedagógussal, vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagy mozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, mód van kirakni a csoportszobai játékeszközöket, s ott is megteremteni a nyugodt kreatív játékot /barkácsolást, rajzolást, festést, konstruálást stb./

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, óvodában tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék.

A programunkban kiemelt szerepet kapnak a séták, a kirándulások. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutatkozzon a gyermekek tapasztalatgazdagságában.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a gyakorló játék. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömérzés társul. Ez az örömérzés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik.

Biztosítjuk a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, és mintát adunk a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-, kéz koordinációt.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Segítjük a gyermek játékát továbbfejleszteni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. Szervezünk és vállalunk olyan szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéshez.

Ösztönözzük, hogy a gyermekek vállaljanak szerepeket, használjanak szimbólumokat, a

„mintha" helyzetek megteremtéséhez. A szerepjáték tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét, tehát nagyon sok egyedi vonás van benne. A gyermek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítja el, tanulja meg az erkölcsi értéket, a társadalmi együttélés szabályait. Fejlődik képzelete egy-egy kitalált történet eljátszásával.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Az egyszerű mesék megjelenítésében az óvodapedagógus is résztvevő, modellt nyújthat egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben minél több kelléket használunk a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvodapedagógusok előadásában jelenik meg. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket alkalmanként a gyermekekkel közösen készíthetjük el.

A szerepjátékot és a dramatizálást kiegészíti az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használnak különböző anyagokat, eszközöket.

A konstrukciós játékhoz kapcsolva megjelenik a barkácsolás, ami nem öncélú, az elkészített eszközökkel játszanak a gyermekek, legyen funkciójuk. Fontos a folyamatos gyűjtőmunka és az eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyermekek bármikor hozzáférjenek.

A gyermek konstrukciós játékára jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem" alkotás örömét.

Megszerettetjük a szabályjátékokat. A gyermekek játsszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi- és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók.

Tervezünk olyan szabályjátékokat, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégíti. A gyermekeknek adjuk meg azt a lehetőséget, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Dominánsan jelentkezik az érzelemmel telített szerepjáték, a „mintha" helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy játékelgondolásuk fejlődjön. Megjelenik a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyerekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet.

A szerepjátékot és a dramatizálást kiegészíti az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használnak

különböző anyagokat, eszközöket.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására.

Az óvodapedagógus szerepvállalásai modell értékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések /mimika, gesztus/, hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs kifejezőkészség fejlesztéséhez.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Képesek bonyolult építményeket létrehozni.
- Kedvelik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által elvárt viselkedési szabályok.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres játék az érzelmi fejlődésben, a szülő-gyermek jó kapcsolata alakulásában. Fontos tudatosítani a szülőkkel, hogy a nevelési célok elérésének legfontosabb eszközének a játékot tekintjük.

A fejlődés egyéni sajátosságait tiszteletben tartjuk, a gyermek játékába csak akkor avatkozunk be, ha a gyermek ezt igényli, ha indokoltnak érezzük, mert a konfliktust nem tudják önállóan megoldani.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekeket a meglévő ismereteikre alapozva megismertetjük az óvodában található, számukra ismeretlen játékeszközökkel, azok használatával. A különböző fejlettségű

gyermekeknek más a játékeszköz-igénye és a szociálisan érettebb gyermekek segítségével mintát adunk az együttműködésre, a megegyezésre. A játék során a valóság jobb megismerése a képességek és tulajdonságok alakításával a gyermek személyiségének komplex fejlesztése. Legfőbb fejlesztési forma, amely keretet és lehetőséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására.

2. Verselés, mesélés

Célja:

A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

Feladat:

- Oldott, derűs légkör teremtése, melyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik, és fejleszthető.
- Életkori sajátosságokhoz igazodó anyanyelvi és mozgásos játékok beépítése a mindennapi tevékenységekbe.
- Népi, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása.
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (meseprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok).
- Megfelelő anyagválasztással kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi stilisztikai eszközeinek kihasználásával a gyermeki beszéd – kommunikáció fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének szakemberrel történő összehangolása.
- A nemzeti, etnikai gyerekek irodalmi kultúrájának közvetítése.
- A mesélés szerepének megismertetése a szülők körében a szülők nevelési szemléletének formálása.

Tartalom:

Óvodánkban az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket adnak. A mese olyan élmény a gyermekek számára, melyet mélyen átélnek mesehallgatás során. Az élmények újbóli átélését segítjük elő azzal, hogy több napig mesélünk egy mesét. Ezt azért tesszük, mert a mese a sokoldalú személyiségfejlesztő hatását a többszöri átélés során fejti ki a legjobban.

A gyermek a mese cselekményével együtt a fantáziáját szabadon szárnyaltathatja. Az érzelmek és indulatok felszínre hozatala mindig a meseszereplők által valósul meg. Velük örül, izgul, szomorkodik, szeret, fél, hősködik stb.

A mese közege a nyelv. Fontos, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes mesét, mondókát, verset halljanak a gyerekek. Ezért válogatunk főleg a népköltészetből és neves gyermekvers, meseíróktól, költőktől. Így azt gondoljuk, hogy a meseélményen túl az anyanyelvünk eredetére, szépségére is ráébresztjük és fogékonnyá tesszük a gyermeket.

A mesélésre állandó helyen /mesekuckó, meseszőnyeg/ kötötten kerül sor minden délelőtt. A mesélés fejből és könyvből történik, törekedve a kifejező, átélő előadásmódra.

A dramatikus játék megszervezett tevékenység, amit több napon keresztül készítünk elő. Először közösen kiválasztjuk a helyszínt, azután eldöntjük, hogy ki, milyen szerepet játszik. Megszemélyesítik a tárgyakat is, így mindenki szerephez jut.

A dramatizálás során megjelenik az improvizáció – mozdulatokban, gesztusokban, mimikában.

A bábozás megszerettetésére is nagy gondot fordítunk. A bábozást, mint módszert, rendszeresen alkalmazzuk a meseciklusok során. A meseélményen túl megfigyelhetik, hogyan kell bánni a bábokkal. Eleinte improvizálunk a bábokkal úgy, hogy mi is velük játszunk. Csodás, mesés történetek születnek. Ezáltal fejlődik improvizációs készségük, helyes reagálási készségük, viselkedésük, gyakorolják a helyes kommunikálást és megtanulnak spontán együtt – egymással bábozni, akár egy mesét is.

Versek is nagyon fontosak a gyermekek művészi nevelése során. A vers fő esztétikai forrását a ritmusa, zeneisége adja. A versek nem a szavak tartalmát töltik meg, hanem a szavak hangulatának érzetét keltik fel a gyermekekben.

Megéreztetjük az anyanyelvünk varázslatos szépségét, s ezáltal maradandó élmény lesz a

gyermekek számára a vers. Hogy milyen verset ismernek meg a gyermekeink, az rajtunk múlik. Ezért minél többet válogatunk gyermekköltészetünk hallatlan gazdag, sokszínű és változatos anyagából.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Sok múlik az óvodapedagógus előadásmódján, hogy tud-e azonosulni a vers hangulatával, megkeresi-e a legmegfelelőbb alkalmat, helyet, időpontot, a vonzó hangnemet a vers előadására.

Az óvodapedagógus mesélése, versmondása példaértékű, hiszen a gyermek azt igyekszik utánozni. Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, kiejtéssel, megfelelő artikulációval tolmácsolja az irodalmi alkotást.

Igyekszünk séták, mikro csoportos tevékenységek, játékok során elmondani egy-egy témához illő népi mondókát, verset, ami a gyermekekben később észrevétlenül rögződik.

A gyermek saját vers – és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Megjegyeznek tíz – tizennégy gyermekmondókát, hat – nyolc verset, és tizenöt – húsz mesét.
- Tudnak meséket, történeketeket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Meséléssel, verseléssel hagyományokat, értékeket, szokásokat adunk át a gyermeknek.

Metakommunikációs jelzéseinkkel törekszünk a mese, vers, mondóka élményszerű bemutatására.

Fokozatosan próbáljuk rászoktatni a gyermeket a mesekönyvek nézegetésére.

Nagy hangsúlyt fektetünk a dramatizálásra, gyakran használjuk, mint személyiségfejlesztő eszközt, amely oldja a gátlásokat, aktivizálja a játékbátorságot.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekirodalmi alkotások megszerettetésével, a gyermekek erkölcsi érzelmeinek fejlesztése a célunk.

Az irodalmi művek, versek, mondókák, dúdolók felhasználásával, mondogatásukkal, ritmusuk által a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása.

Mesehallgatással szabályokhoz, normákhoz való igazodás elsajátítása. Mese által fejlődnek, bensőségesebbé válnak érzelmi kapcsolatai, erősödik én-tudata, önbizalma.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

Minél több zenei élménnyel az éneklés megszerettetése, a zenei hallás, ritmusérzék fejlesztésén keresztül a zenei anyanyelv- és ízlés megalapozása, a zenei kreativitás fejlesztése.

Feladat:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása. A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, fejleszti gondolkodásukat és kommunikációs képességeiket.
- A gyermekek zenei képességének (hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének harmonikus, szép mozgásának), kreativitásának fejlesztése, énekes népi játékok az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A környezet hangjainak, zörejeinek megfigyelése.
- A nemzeti, etnikai gyermekek zenei kultúrájának közvetítése.
- Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző nyelvtani megoldások, választékosa kifejezések, párbeszédek, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált

mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Tartalom:

Ének-zenei nevelésünk során főleg Forrai Katalin: Ének az óvodában c. kötetére támaszkodunk, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokból is merítünk.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismernek meg. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A *3-4 éves gyermekek* ismerkedjenek meg elsősorban olyan ölbeli játékokkal, amelyeket a felnőttekkel közösen játszanak. Legyen ezek között arc – kéz – ujj és lovagoltató játék.

A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény.

Olyan énekes játékokat ismerünk meg, amely álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatók. Ezek párosulhatnak térdütögetéssel, zárt lábú rugózással, jobbra- balra kis hajlongással.

Az alkalmi dalokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat találunk ki.

Dalanyag: 5-7 mondóka, 10-14 játékdal, 2-3 műdal.

A *4-5 éves gyermekek* dalanyaga: 12-15 játékdal, 4-6 mondóka, 3-4 műdal. A körjátékok közül az óvodapedagógus már nehezebbet is választ: csiga, kígyóvonal, páros körben járásos.

Az *5-6-7 éves gyermekek* dalanyaga: 15-20 gyermek-játékdal, 5-6 műdal, 4-7 mondóka.

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvodapedagógus bonyolultabb párcsere, kapus, hidas játékokat is tervezzen, ami e korosztály néptáncának is tekinthető.

Variáljuk az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak.

Elősegítjük a gyakori énekléssel a gyermekek tiszta éneklését. A belső hallásfejlesztés terén a gyermekek életkorának megfelelően gyakoroljuk a magas- mély, gyors – lassú, halk – hangos fogalmakat, kapcsoljuk össze tempóváltással, dallambújtatással.

Sokat foglalkozunk a finomabb hangszínek felismerésével, beszéd- illetve énekhangon,

hangszereken játszott zenében, különböző tárgyak által keltett zörejekben.

A fokozatos ritmusfejlesztés eredménye lesz, hogy a gyermekek érzik az egyenletes lüktetést, gyakorolják a dalok, mondókák ritmusát, ezeket a későbbiekben össze is kapcsolják.

Zenei formaérzék fejlesztő játékokat játszunk, hogy különböző mozgással megérezzék a motívumok hosszát.

A vegyes életkorú csoportokban fontosnak tartjuk a második félév során a nagycsoportos korúak közös énekes – dalos játékát.

Óvodánk ének-zenei fejlesztésének formái:

Az ének-zenei nevelés akár kötött, akár kötetlen formában történik, hasson a gyermekek érzelmeire, leljék örömüket az éneklésben. A gyermekek a nap folyamán is szerezhetnek zenei élményeket, játék közben dúdolhatnak, énekelhetnek, séták alatt hallhatnak zörejeket, hangokat.

Zenehallgatás az óvodában:

Az óvodai zenehallgatás feladata, hogy a gyermekeket a zene figyelmes hallgatására neveljük és felkeltsük a zene iránti érdeklődésüket.

Ismerjenek meg népdalokat, más népek dalait, műdalokat, hangszereket, zenei műveket klasszikus és kortárszerzőktől egyaránt.

Az előadás legyen mintaszerű. Fontos, hogy a zenehallgatáshoz teremtsünk derűs, nyugodt légkört.

Törekedjünk arra, hogy a szülők figyelmét felhívjuk a túl sok, válogatás nélküli gépzene káros hatására.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel játsszanak énekes játékokat.
- Merjenek és tudjanak egyedül is énekelni, mondókázni.
- A zenehallgatásra szánt műveket figyelmesen hallgassák.
- Különböztessék meg a zenei fogalompárokat.
- Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- A gyermekek ismerjék fel és különböztessék meg a környezetükben található hangokat.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelemvilágát, segítjük gátlásaik feloldását, érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válását.

Dalos játékokkal fejlesztjük a gyermek csoporthoz tartozását, a szerepekhez való alkalmazkodás képességének alakulását.

A személyes játék, az egyéni bánásmód alkalmazásával bővítjük a gyermek szókincsét, gyakoroltatjuk a helyes hangképzést.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A zene, nyugtató hatással van a gyerekekre, figyelemfelkeltő, motiváló szerepe van. A zenei nevelés fejleszti a gyermekek hallását, ritmusérzékét, emlékezetét, harmonikus mozgását, szoros kapcsolatban áll a beszéddel, a gyermek számára különös erővel bír az érzelmi hatása. A mozgáshoz kötött dalokkal a közös játék örömét alapozhatjuk meg.

A gyermeket zörejek, zenei hangok tömege veszi körül, maguk is keltenek zörejeket játékaik során. A hangszerek is fontos szerepet töltenek be az óvodai életben, a gyermekek maguk is megszólaltatják.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célja:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. A gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladat:

- Az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotó légkör kialakítása.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának minőségének fejlesztése.
- Mozgással, cselekedtetéssel, vizuális élmények biztosításával az észlelő funkciók

változatos gyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenység szervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása.

- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása, fejlesztése a népi motívumok alkalmazásával.
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- Az ábrázolási tevékenységükben lassan fejlődő, esetleg diszgráfia tüneteit mutató gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakembereknek.
- A roma nemzetiségi vizuális kultúra sokszínűségének, egyes díszítő elemeinek megismertetése
- A tehetséggondozás keretein belül gyermekeknek kiírt pályázatokon, „BÁB-MOZGATÓN" való részvétel.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése.

Tartalom:

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az ábrázoló tevékenységre egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum dominál. Az alkotó-alakító tevékenységekhez a megfelelő hely olyan tér, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotó köre. A munkaasztalt úgy alakítjuk ki, hogy max. 6 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják.

Feladatunknak tekintjük megismertetni a gyerekeket az eszközök használatával, a

különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

3-4 éves korban: Az ábrázolás lesz a játékélmények fontos, új terepe. Firkálgatnak, rajzolgatnak különböző méretű papírokra.

Felkeltjük érdeklődésüket a festés iránt, felületfestés, nyomatkészítés /termés, kéz, textil stb./

Megismertetjük a gyerekekkel a különböző anyagokat, egyszerű munkafogásokat, technikai alapelemeket. A tevékenységek a képalakításra, a plasztikai munkákra és az építésre alapozva szerveződnek.

Sétáink, építkezéseink során megismerkedünk az anyagok sokszínű tulajdonságaival.

A mintázásban megismerik az anyagok /gyurma, agyag, lisztgyurma/ alakíthatóságát: nyomkodva, ütögetve, karcolva, gömbölyítve, sodorva stb.

Bekapcsolódnak a nagyok barkácsolásába: egyszerű termésbábok, krumpli nyomdás terítő, dobozból ház, autó stb.

Elősegítjük, hogy a kezdeti formák az idő előre haladtával képpé álljanak össze. Szívesen és bátran tudjanak is beszélni munkájukról.

4-5 éves korban: Bővítjük és gazdagítjuk az alkotó-alakító tevékenységet. Megjelenik a szándékos képalakítás önálló igénye, amit a megfelelő technika megtalálásával segítünk elő.

Megjelenik az emberábrázolás, a környezet tárgyainak, személyeinek ábrázolása.

Ismerkedünk a színkeveréssel. Használunk minél több kelléket rajzaikhoz: ceruza, kréta, viaszkréta, filctoll, színes ceruza, pasztellkréta. Festésüknél tökéletesedik az ecsetfogás és használat, miközben ügyelnek a festék és víz arányára.

Tudjanak a játékukhoz kapcsolódóan egyszerűbb eszközt készíteni.

Mintázásuk, plasztikai munkáik színesednek karcolással, díszítéssel, összeragasztással.

A rendrakás a gyermek természetes igényévé válik.

Bátran használják az ollót, színes papírokból, fonálból, ragasztóval képet hoznak létre. Ismerkedünk a varrás, szövés alapelemeivel, esetenként végzünk egyszerűbb hajtogatást.

5-6-7 éves korban: A rajzolás festés, ragasztás témáit színesítjük. Az egyszerűbb mese, vers, dal illusztrációja színesedik a technikák ötvözésével, variálásával pl.: hajtogatás, termésragasztás, nyomatkészítés...

Törekeszünk az eredeti megoldásokra, egyéni forma és színvilág kialakítására. Segítjük a

bábok, játékkellékek, ajándékok elkészítését.

Azokban a tevékenységekben, amiben a gyermekek nagyobb szabadságot élveznek az anyagok, technikák megválasztásakor, eredetibb művek születnek. Igyekszünk bevonni óvodánk mindennapi életébe a szülőket is. A szülőknek régi kismesterségeket mutatunk be pl.: szalmafonás, karácsonyfadíszek, tojásfestés, adventi koszorú készítés, gyöngyfűzés, mézeskalács készítés. Ezeket akár a gyerekekkel együtt, akár külön készítjük mindig sikeresek.

A gyermekek munkáiknak kiállítása ösztönzőleg hat a szülőkre /otthoni ábrázoló tevékenységre /és fontos a gyerekek számára is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Az eszközöket készségszinten kezelik.
- Mondanivalójukat vizuálisan ki tudják fejezni.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- Képalkotásaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Emberábrázolásukban megjelenítik a részformákat is.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

A hátrányos helyzetű gyermekek otthoni környezetében hiányoznak azok a tárgyi feltételek, amelyek az ábrázoló tevékenységekhez szükségesek. Ezért ők több oda figyelést igényelnek.

Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket. A személyiség fejlődés folyamatát irányító feladatokat megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez.

Fontosnak tartjuk, hogy a tolerancia és empátia érvényesüljön. A gyermek és a szülő ízlés formálásában megpróbáljuk az óvoda értékrendszerét közvetíteni, elfogadtatni.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Más-más mozdulatokat igényelnek a különböző minőségű, anyagú, súlyú, nagyságú

tárgyak megfogása, használatuk során különböző mozdulatokat kell alkalmazniuk.

Különböző fejlesztő játékokkal tudjuk ügyesíteni a finommotorikájukat, gyurmázással, festéssel, rajzolással, tépéssel bontakoztatjuk ki alkotó kedvüket.

A különböző anyagokkal történő manipuláció során szükséges eljutunk arra a szintre, hogy képességeikhez mérten örömüket leljék saját alkotásaik létrehozásában.

5. Mozgás

Célja:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. A természetes mozgáskedv fenntartásával a mozgás megszerettetése.

Feladat:

- Rendszeres mindennapi mozgással az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermek egészségének megőrzése, edzése.
- A játékos mozgás, torna által a mozgás igény kielégítése, felkeltése, mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség fejlesztése, mozgásra késztető, biztonságos környezet kialakítása.
- A testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) a fizikai erőnlét a koordinációs készségek és a térérzékelés tudatos fejlesztése.
- A tehetséggondozás keretein belül tornaversenyeken, ovi-focin való részvétel.
- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Az egyéni lemaradásokat kompenzáló speciális mozgásos játékok közvetítése a hátránnyal küzdő gyerekeknek, szakemberrel egyeztetve.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

Tartalom:

A mozgás sokoldalú tevékenység, amely az egész óvodai életet átszövi. Az óvodába kerülő gyermekek szeretnek mozogni, szökdelni, ugrálni, futkározni, csúszni-mászni. Arra törekszünk, hogy megőrizzük, ha szükséges felkeltsük ezt a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá.

Fontos a mozgásra inspiráló környezet alakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, valamint a szükséges szabályok megtanítása. Úgy alakítjuk ki a gyermekek napirendjét, hogy az egész nap folyamán biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában és az udvaron egyaránt, a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodva.

Nemcsak az udvaron, sétáinkon és kirándulásainkon is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra.

A szervezett tevékenységben használt eszközöket is kivisszük az udvarra. /pl.: labdák, padok, karikák/ A szabad játéktevékenységben feladatunk, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

A vegyes csoportokban nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást, figyeljenek társaikra. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása.

A rendszeres mozgás során fejlődnek a gyermekek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, eredményeként egészségesebbek lesznek.

A gyermekek nagymozgása /járás, futás, kúszás, mászás/ jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésünkre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. A mozgásos tevékenységeket, azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük.

A *3-4 éves gyermekek* irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Ismerkedünk a futásgyakorlatokkal pl. /futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása/. Játszunk ugrásgyakorlatokat /pl. szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás/ ismerkedünk a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal /babzsák/, /pl. hajítás helyből távolba/.

A mozgásos játékok teret adnak a támaszgyakorlatok gyakorlására is /pl. csúszások,

kúszások, mászások/. Talajtorna eleme is megjelenik a játékokban. /gurulás a test hossztengelye körül/. Minél több egyensúlyozó játékot játszunk. Alkalmazunk többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékoknál késztetjük a gyermekeket az elvárható erőkifejtésre. Rendszerint megmutatjuk a helyes mintát és igényeljük a mozdulatok pontos, esztétikus utánzását.

A *4-5 éves gyermekek* természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúly. Az irányított mozgásos játékban megjelennek a futásgyakorlatok /pl. fussanak három, négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb./ Szervezzünk ugrásgyakorlatokat /pl. egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny/. A dobásgyakorlatok során próbálgatjuk a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt-terpeszállásból. Gyakran játszunk labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakoroljuk a támasz-gyakorlatokat /pl. csúszást kúszást, mászást, talajon és szereken/.

A talajtorna anyagaként megjelenik a gurulóátfordulás és a kézen-állás előgyakorlata „a csikórugdalózás". Kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. Játszunk egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken.

Tervezünk lábboltozatot erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat. A csoportban alkalma van a gyermekeknek szabadidőben is ismételgetni a szervezett foglalkozáson megismert mozgáselemeket.

Az *5-6-7 éves gyermekek* mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklátás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Egyre gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel végzett mozgásokat.

Használunk különböző kéziszereket, pl. szalagokat, rövidebb- hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket.

A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakoroljuk a gyermekekkel, megismerjük a fokozódó iramú futást, a gyors futást és a lassú

futást.

Végzünk ugrásgyakorlatokat. Szökdelünk páros és egy lábon haladással. Végzünk sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakoroljuk a magas- és távolugrásokat.

Játszunk dobásgyakorlatokat. Dobunk egykezes, kétkezes, alsó- és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett. Játszunk labdagyakorlatokat, vezetjük a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni.

Végzünk támaszgyakorlatokat /pl. pók-, rákjárás, talicskázás/. Ismételjük az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló-átfordulást, a test hossztengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. Egyensúlyoznak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve. Szervezünk az óvodában a szülőkkel együtt sportprogramot, kirándulást.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel, a csoportszobában vagy az udvaron.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek egyéni képességei különbözőek, fejlettségi szintjük nem azonos. Alkalmazkodunk a gyermekhez, és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját képességeik szintjén hajtsák végre. A rendszeresen végzett mozgás a gyermek szokásává válik, ami hatással van a testi, lelki, szociális egészségére is.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermek mozgása eltérő fejlődést mutat az ép társaikhoz viszonyítva. Mozgásukra jellemző az ügyetlen, kevésbé harmonikus, bizonytalan mozgás, járás. Nagymozgásaik összerendezetlenek, finommozgásaik fejletlenek, kialakulatlanok. A rendszeres mozgásos foglalkozások fejlesztik a gyermek testi képességeit, ügyességét, állóképességét, fontos szerepet tölt be az egészség megóvásában.

6. A külső világ tevékeny megismerése

Célja:

A természet és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli tér- és síkbeli szemléletének alakítása.

Környezettudatos magatartás formálása, a fenntarthatóságra nevelés új értelmezése, a környezetvédelem fontosságának megalapozása, természet szerető, tisztelő gyermekek nevelése, pozitív szemlélet kialakítása. A természeti és társadalmi értékek felismerését és óvását segítő szemlélet és magatartás kialakítását szeretnénk megalapozni és hangsúlyozni. A családdal együttműködő szemléletalakítás, amely megalapozza a gyerekek környezettudatos látásmódjának, szokás- és szabályrendszerének kialakulását. A környezettudatosság, a fenntarthatóság és az egészséges életmód összefüggéseinek megláttatása.

Feladat:

- Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.
- Környezettudatos szokások, viselkedési formák alakítása.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésen alapuló érdeklődésére épít. A természeti és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Több érzékszervre ható és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.

- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó, részfunkciók tudatos fejlesztése, alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés szimulációs játékok közben.
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd – és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása.
- Képességek tudatos alakítása, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat létrejöttéhez, a környezeti problémák iránti érzékenység, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- Modell értékű példamutatásunkkal, kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket, mintát adunk. A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű szemléletmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.
- Értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítése, melyek felkészítik gyermekeinket arra, hogyan óvhatják meg természetes és épített környezetüket, megtanulnak odafigyelni közvetlen környezetükre és tágabb világukra, Földünkre.
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek, természeti értékek, hungarikumok beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják a gyermekek óvodai életét, fejlesztik erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozzák szokás – és normarendszerüket, erősítik hazaszeretetüket.
- Energiatakarékosságra nevelés (energiával való takarékosság, csap elzárása, esővíz gyűjtése...)
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok – okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Megismerje a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.
- A tágabb- és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével kívánjuk elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül,

hogy kárt okozna benne. Ezzel a környezettudatos viselkedés megalapozása mellett, a lakóhelyhez való kötődés, s a társadalmi érzékenyítés feladatrendszerét is megvalósítjuk.

- Zöld hírek a faiújságon (cikkek, hírek, meghívók, programok megjelenítése). Cél: a szülők figyelmének felhívása, a környezettudatosság erősítése.

Tartalom:

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékelik a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát.

A témák megválasztásánál figyelembe vesszük óvodánk területi elhelyezkedéséből eredő adottságokat. A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet. Ez az az időszak, amikor a gyermekek fogékonyságára alapozva pozitív szemléletet, helyes szokásokat tudunk kialakítani a környezet megóvása érdekében. Mindez játékos és érzékszervi megtapasztaláson, cselekvésen és megfigyeléseken keresztül valósul meg.

A *3-4 éves gyermekek* az óvoda elfogadása, megszerettetése után megismerkednek az óvoda közvetlen környezetével és az ott dolgozók munkájával.

Megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit, állatait. Gyűjtünk terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, évszakokra jellemző képeket.

A helyes szokások megalapozása a közvetlen környezetükben, a családból hozott pozitív példák megerősítése, a helytelen viselkedési normák korrigálása.

Meglátogatjuk a közelben lakó csoporttársaikat, beszélgetünk a család tagjairól.

Beszélgetünk a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőkről.

A séták, kirándulások során gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait, ismerjék meg a közlekedési eszközöket. Természetes környezetükben megfigyeljük a háziállatokat, madarakat, bogarakat.

A *4-5 éves gyermekek* tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, az óvoda közvetlen környezetében szervezzük meg, törekedve a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására. Ellátogatunk középületekbe, intézményekbe, piacra.

A kisebb korosztály ismereteit tovább bővítve megismerkednek a tágabb környezetük megóvásának lehetőségeivel. Séták, kirándulások alkalmával a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát tudatosítjuk. A levegő és vízszennyezés ártalmairól beszélgetünk, képeket nézegetünk,

lehetőségek szerint közvetlen megtapasztalásokon keresztül. Az anyagok újrahasznosítására különféle technikákkal ismerkednek meg az ábrázolások során. Szülők bevonása a gyűjtésbe (wc papír guriga, dobozok, joghurtos-vajkrémes doboz)

Téli időszakban lehetővé tesszük 10-15 perces videofilm vagy diafilm megtekintését; természetről, természetvédelemről, vadállatokról.

Csíráztatunk, hajtatunk, ültetünk növényeket és megfigyeljük ezek fejlődését.

Megismerik saját testüket, érzékszerveiket; az orvos és a védőnő munkáját, szüleik foglalkozását.

Az *5-6-7 éves gyermekek* jól tájékozódjanak az óvoda környékén. Megfigyeljük az évszakok szépségét, a színeik árnyalatait, legyen igényük a környezetük értékeinek megóvására, védelmére.

Segítsenek az óvoda udvarának szépítésében. Az óvoda környezetének, udvarának alakítása évszakonként és folyamatosan: fák, bokrok, virágok ültetése, gondozása, lomb söprése, hó lapátolása, madarak etetése, gyógynövények, fűszernövények telepítése, komposztáló használata). Legyen ismeretük a szárazföldi-, vízi-, légi közlekedésről.

A környezetvédelemmel, a környezettudatos magatartással kapcsolatos eddigi ismereteket, tapasztalatokat tovább bővítjük kivetítve a Földünk egészének védelmére: újrahasznosítás, vizek szennyezése, káros anyagok kibocsájtása. Megemlékezünk az Állatok-, a Víz és a Föld Világnapjáról, a Madarak és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap alkalmából rendezett térségi természet ismereti vetélkedőn részt veszünk.

Közös tevékenységek keretein belül a komposztálási folyamat megismerése.

Legyen ismeretük testükről, érzékszerveikről – az orvos és a védőnő munkájáról, szüleik foglalkozásáról.

Megismerik a napszakokat és az ezekhez kapcsolódó alapvető teendőket.

Ellátogatunk a középületekbe: múzeumban, színházba, művelődési házba, építkezésekhez, iskolába, buszmegállóba stb.

Megismerkedünk a vadon élő állatok környezetével, életmódjával.

A hosszabb – rövidebb séták lehetővé teszik, hogy a gyermekek valós élethelyzetekben alkalmazzák a helyes köszönést, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését. Sétáink mindig céllal történnek. A séták utáni megbeszélések segítik a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését.

A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatok szerzése lehetőséget teremt a matematikai nevelésre. Ez a nevelési tartalom folyamatként valósul meg komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve.

Minden csoportszobában vagy öltözőben természetsarok kialakítása, amely alkalmas a természet kincseinek gyűjtésére.

Csoporton belüli és csoporton kívüli közös programokat szervezünk minden korosztály számára, melyek során interaktív, játékos módon alakítunk ki bennük pozitív viszonyt a környezetük és annak védelme iránt, valamint bővítjük ismereteiket. Például: Kalap Jakab, környezetvédelmi vetélkedő, Madársuli, szemétszedés, kerékpáros nap.

A hét egy napján minden csoportban Vitamin napot tartunk. Ez a szülők támogatásával valósul meg. A zöldségeket, gyümölcsöket a gyerekek közösen fogyasztják el, gyümölcssalátát, süteményt készítenek belőlük. Ezzel a szokással az egészséges táplálkozásra neveljük a gyerekeket.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Óvodapedagógusként építve ezekre a korai tapasztalatokra, átgondolt, megalapozott, tudatos neveléssel fejlesztjük a gyermekek érdeklődését, az elemi ok-okozati összefüggések felismerését, megtapasztalását. A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikro csoportban történik, közvetlen tapasztalat- és élményszerző megfigyelések és séták alkalmával. Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogakarat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Váljon igényükké saját maguk és környeztük tisztán tartása, megóvása, tudatos környezetvédelem.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési

eszközöket.

- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat /pl. alá, fölé, közé stb./.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez. A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatában a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére építünk.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A környezetet pontosan, valóságszerűen megismerni csak konkrét tárgyakkal, cselekvésbe ágyazottan képesek. A megismerés minden mozzanatát a közvetlen környezetből kell indítani és a gyermek meglévő ismereteire, tapasztalataira kell alapoznunk. Elemi szintről kezdjük az ismeretek átadását, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani, apró lépésekre bontjuk a témákat. A természeti és társadalmi környezet megismerése során szükséges, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek a képességeikhez mérten, amelyhez a különböző érzékszerveket, mozgást, játékot fontos beépítenünk. Mindezen ismeretek megszerzéséhez ki kell alakítanunk a megértő, befogadó környezetet, biztosítanunk kell a játékos feldolgozás lehetőségét.

7. Munkajellegű tevékenységek

Célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Feladat:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételeinek biztosítása.
- Az óvodapedagógus minden munkafajtánál adjon mintát az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismeréséhez.
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel képességeik szerint végezhessék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet.
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés.
- A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom.
- A munkatevékenységek során – eszközhasználat, helyi jellegzetességek – a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése.
- A munkavégzésben a szülők közreműködésének, aktív részvételének ösztönzése (például: növény-, állatgondozásba betekintés, gyűjtőmunka, munkahely látogatás)
- A magatartászavaros gyermekekkel végzett pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges készségek formálása.

Tartalom:

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, önként vállalt, aktív tevékenység. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik a gyermekek, s az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. A munka célra irányuló tevékenység, amit céltudatos irányítással alakítunk és fejlesztünk.

Értékelésünk legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

A munka, a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

A gyermekek óvodánkban részt vesznek a növények gondozásában.

A gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti az elvállalt naposi munka, amit akkor

vezetünk be, amikor a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Megtervezzük az egyéni megbízatások lehetőségeit. A nagyok már önállóan végzik a naposi munkát. Ízlésesen, esztétikusan terítenek. Étkezés során a szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek, felsöprik a morzsát, letörölik az asztalt.

A gyerekekkel közösen „környezetszépítő" munkát is végzünk: játéktisztítás, csoportrendezés, levélgyűjtés stb.

Az év folyamán vitaminsalátát, gyümölcssalátát többször is készítünk.

A napirendben megfelelő időt biztosítunk a munka jellegű tevékenységekre, így a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhetik.

Mivel az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését, felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, s minél gyakrabban adjanak gyermekeiknek megbízatásokat.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyerekek törekednek az önállóságra, önként vállalnak feladatokat.
- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, igényesen végzik a napos munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában.
- Önkiszolgálás terén önállóak.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy megismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével. Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élettani tapasztalatait és családi modellből hiányzó elemeiket. A munkafeladatok gyakoroltatásánál ügyelünk a fokozatosság és rendszeresség elvének érvényesítésére.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A munka során a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez környezetéről. A

kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is szívesen végeznek egyszerű tevékenységeket „segíthetnek" a felnőtteknek vagy társaiknak. Elsődleges a gyermek saját személyével kapcsolatos önkiszolgálási teendők megtanulása.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építése közben alakuljon kompetenciájuk, erősödjön attitűdjük, képességeik, készségeik, fejlődjön kreativitásuk.

Feladat:

- A megismerési vágy, kíváncsiság, sokoldalú érdeklődés kielégítése, az óvodában folyó tevékenységekhez való pozitív viszony kialakítása.
- A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése, az előzetes tapasztalatok figyelembevételével.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatainak, ismereteinek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése.
- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése.
- A gyermekek személyiségének fejlesztése, önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermekek egyéni képességeinek fejlődési ütemének, szociokulturális hátterének figyelembevételével differenciált, egyéni fejlesztése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése pedagógiai munkánk során.

Tartalom:

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az óvodában folyamatos, jelentős, részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és

szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Az érzelem, a gyermeki érdeklődés egyik irányító, mozgató ereje, így az érzelmi állapot mindig a cselekvés akarásának elindítója.

Az elvárásokat mindig az egyéni teljesítőképességekhez mérjük, s itt nagy szerepünk van abban, hogy milyen feladat elé állítjuk a gyermeket, mennyire vagyunk képesek megismerni és fejleszteni az óvodásokat. Szeretnénk eljuttatni minden gyermeket saját értelmi képességeinek legmagasabb fokára.

Valljuk, hogy az óvodás korú gyermek számára annyi ismerhető meg a világból, amennyi érzékszervei által befogadható és amelynek élményszintű átvételére lehetőséget biztosítunk.

Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magában foglalja.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógusé a főszerep. Később felerősödik a társak hatása is.

Óvodánkban külön feladatként jelentkezik az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése, fejlesztése. Minden tanulási folyamatban azt szeretnénk elérni, hogy lehetőleg minden gyermek belső motiváció hatására vegyen részt a tevékenységekben.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás /szokások alakítása/
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6 – 7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás, s az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi-, lelki-, és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

A tanuláshoz meg kell keresni az egyéni adottságokat figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet. A gyermekek továbbhaladási lehetőségeit tekintve szükséges az alapok hiányának pótlása. A tanulás módszereinek alkalmazásakor figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A meglévő ismereteikre alapozva az esetleges lemaradást vagy tartós stagnálást figyelembe véve visszatérünk a gyermeknek arra a szintjére, amelyben még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, a feladatok nehezítésével juttatjuk el a következő szintre.

Speciális szakemberekkel végzett pedagógia munka mellett érhetik el csak a fentiekben leírt fejlettségi szintet a gyerekek.

V. INTÉZMÉNYI INNOVÁCIÓ

Cél:

- A pedagógiai gyakorlat színvonalának emelése, a közös értékrend és nevelési elvek megerősítése, az egyéni kompetenciák fejlesztése.
- Célirányos pedagógus továbbképzések: a pedagógiai program céljait támogató, új

pedagógia módszerek elsajátítását szolgáló, valamint az egyéni pedagógusi kompetenciákat fejlesztő képzéseken való részvétel.

VI. ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK

Az óvodánkban a már kialakult hagyományok szerint szervezzük az egyes ünnepeket. Feladatunknak tekintjük, a népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre késztető elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába való illesztése. Legfőbb elvünk az érzelmi megközelítés, érzelmi ráhangolás.

A nyílt ünnepek alkalmával a szülők betekintést nyernek az óvodai csoportok életébe. Csoportjainkban a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően ünnepeljük a jeles napokat is.

- **„Ültess fát!":**

Intézményünkben minden évben egy fát ültetünk közösen a gyermekekkel, mely a gyermekek Földünk fenntarthatóságát, környezettudatosságát erősíti.

- **Őszi környezetvédelmi hét:**

Élményszerző programokkal, közvetlen tapasztalatszerzés biztosításával a gyermekek környezettudatos szemléletének alakítása, elmélyítése, környezetvédelemmel kapcsolatos ismereteik bővítése és tudatosítása.

- **Komposztálás világnapja**:

Az udvaron keletkező növényi anyagok (pl.: levelek) értéket jelentenek, hiszen a keletkező komposzt tápanyag és élőhely is tud lenni, a környezetünk pedig egészségesebb, élőbb lesz általa. A szerves anyagok komposztálására nagy szükség van, a fenntarthatóság felé vezető út egyik alapköve a gyermekek szemléletének erősítésében.

- **Szüret:**

A hagyományokat tartva intézményünkben a szüret folyamatával megismerkedünk, megjelenítve a

csoportban egy-egy mozzanatát eljátsszuk mondókákkal, verssel, énekkel kísérve.

- **Egészséghét:**

A hét folyamán a gyermekek konkrét tapasztalatokat szerezhetnek az egészség megőrzéséről, az egészséges táplálkozásról, a tisztaság fontosságáról,
Egész heti tevékenységeink megerősítik, gazdagítják a gyermekek ismereteit az egészséges életmódról.

- **Márton nap:**

A Márton napi hagyományokat őrizve dalok, versek tanulása mellett lámpás felvonulás

- **Télapó várás:**

Dalokat, verseket tanulunk, a szülőkkel közösen elkészítjük a gyermekeknek szánt csomagot, ajándékot, amit a Mikulás hoz el.
A Mikulás általában egy apuka, akinek az óvodapedagógusok minden gyermekről írnak pozitív jellemzőket, ennek következtében úgy beszél velük, mintha személyesen ismerné őket.

- **Karácsony:**

Csoporton belül készülünk, családi ünnepnek tekintjük az ünnepi előkészületeket, a várakozást a rákészülést tartjuk fontosnak.
A gyerekekkel közösen ajándékokat készítünk a szülőknek. Mindkét óvodában ez nyílt ünnep.

- **Farsang:**

A telet búcsúztató, tavaszt köszöntő ünnep. Ilyenkor a gyermekek és mi is jelmezbe öltözünk, vidám mulatsággal telik a nap. A szülők farsangi fánkkal vendégelik meg a gyerekeket. A zenei és irodalmi anyagot a korosztálynak megfelelően válogatjuk. Közösen elkészítjük a kiszebábot, majd hangos dobolással, énekléssel elégetjük és télűző rigmusokat mondunk az udvaron.

- **Március 15:**

A gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően ünnepeljük. Gyönyörködünk a tavaszi virágoskertben, a gyermekek előtt elkészített kokárdát feltűzzük a ruhájukra. Beszélgetünk

hazánkról, Magyarországról, régi eseményeket megőrző képeket nézegetünk. Nemzeti színű lobogókat, kokárdát festünk, közben énekelgetünk, verselünk. Az óvodát is ünnepi díszbe öltöztetjük. Mézeskalácsból lovas huszárokat, szíveket, babákat sütünk, díszítünk, csomagolunk, amit a gyermekek szép "magyar" ruhában árusítanak vásáros játék során a szülőknek.

- **Víz világnapja (03. 22.):**

Tapasztalatszerzés biztosítása közvetlen megfigyeléssel a természetben, képek nézegetésével, tevékenységgel, báb, mese segítségével, otthonról hozott tapasztalatok megbeszélésével. A tapasztalatszerzéssel összefüggések keresése: a víz fontossága életünkben, a vizek és a környezet tisztaságának megőrzése, a víz hasznosítása és romboló munkája. Ismeretek nyújtása a vizek és a vízpart élővilágáról.

- **Húsvét:**

Az élősarokban megfigyeljük a rügyfakadást, "füvet" növesztünk – búzát csíráztatunk -, amibe nyuszikat, csibéket, tojásokat készítünk. Többféle technikával próbálunk tojást festeni, locsolóverseket mondogatunk és beszélgetünk a vendégvárás, a vendéglátás illeméről. Egy napot a locsolkodás eljátszására szánunk. Ilyenkor a fiúk és lányok is szép ruhát öltenek, a fiúk elhozzák a kölnisüveget, a kislányokkal készítjük a finomságokat és kidíszítjük az ünnepi asztalt, majd locsolkodunk. A fűben elrejtett „meglepetéseket" megkeresik a gyerekek.

- **Föld világnapja (04.22.)**

Közvetlen tapasztalatszerzéssel és ismeretek átadásával, képek nézegetésével nagy figyelmet fordítunk arra, hogy meg kell védenünk az erdőket, a vizeket, a levegőt a káros emberi tevékenységektől, meg kell őriznünk annak szépségét és a természeti kincseit. A Föld megismerése, védelme, óvása kiemelt feladatunk. Fontos a tudatos szemléletmód alakítása, a környezetvédelem, a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás.

- **Anyák – Apák napja:**

A tavasz egyik legmeghittebb ünnepe, nyílnak a virágok, amiből kirándulás közben csokrot kötünk. Közösen készülődünk, feldíszítjük csoportjainkat, ajándékot készítünk édesanyáknak, édesapáknak, nagymamáknak, nagypapáknak, telerakjuk az élősarkot tavaszi virággal, dalokat,

verseket tanulunk, közösen apró süteményeket készítünk, majd meghívjuk az édesanyákat és édesapákat, nagyszülőket, keresztszülőket egy közös ünneplésre, amikor énekkel, verssel köszöntjük őket és közös játékra invitáljuk, majd átadják a gyermekek az általuk készített ajándékokat, a virágokat.

- **Madarak és fák napja (05. 10.):**

Felhívjuk a gyermekek figyelmét a fák fontosságára, a madarak védelmének feladatára. Különböző lehetőségeket, közvetlen tapasztalatokat kínálunk a természet megismerésétől a természetvédelem körébe tartozó tevékenységek népszerűsítéséig.

- **Gyermeknap:**

Ilyenkor a szülők készülnek meglepetéssel, játékokkal, vendégvárással. Egy egész hetet szánunk erre. Különféle programokat szervezünk: rendőrkutya bemutató, mentő- és tűzoltó autóval ismerkedünk, póni lovaglás, lovas kocsizás, fagyizás, bohóc, ugrálóvár stb. Bent a csoportban önfeledt játékkal, esetleg kulturális programmal ünnepelünk. Az udvaron különböző ügyességi, mozgásos játékokat szervezünk szülőknek, gyermekeknek egyaránt, majd este tüzet rakunk, ami köré csoportosulva beszélgetünk, szalonnát sütünk vagy bográcsozunk.

- **Ballagás, évzáró:**

Nyílt ünnep, ahová a gyermekek vendégeket hívnak, szüleiket, rokonaikat. A ballagás napján ünneplőbe öltözünk: az óvoda és a gyerekek is. A kicsik verssel, ajándékokkal búcsúznak a nagyoktól. A nagyok még egyszer dalolva bejárják az óvoda helyiségeit, udvarát, ezek után egy kis műsorral kedveskednek a vendégeknek.

Csoporton belül megünnepeljük a gyermekek születés- és névnapját, amihez minden esetben megfelelő légkört teremtünk.

Őszi és tavaszi kirándulásokat szervezünk (időjárás – igény szerint).

Jótékonysági rendezvényeket szervezünk az óvoda javára.

VII. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

A nevelőmunkát segítő játékok:

Különféle játékformákhoz:

óvodai babaszobai bútor, óvodai babakonyhai bútor, legó, építő, konstruáló játék, szerepjáték kellékek, Logico játékok stb.

Mozgáskultúra fejlesztéséhez a csoportszobában:

ugráló labdák, ugráló-kötelek, húzókötél, körkötél, különböző méretű labdák, Greiswald, bordásfal, gyűrű, tornapad, tornakarika, tornaszőnyeg, Scogym készlet (karika, tégla, lábnyom, kéznyom, rúd), óriástéglák, kendők, szalagok, babzsákok, zsámoly stb.

Az udvar mozgásfejlesztő eszközei: kombinált mászókák, mérleghinta, rugós hinta, hinta stb.

A tevékenységi formák eszközei:

1. Anyanyelv fejlesztésének, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei:

kesztyűbáb készlet, ujjbáb készlet, paraván, mesekönyvek, leporellók, diafilmek, Ravensburger anyanyelvi játékok stb.

2. Ének, zene, énekes játékok eszközei:

gyermek hangszerkészlet, triangulum, metallofon, dob, cintányér, xilofon, csörgődob, furulya, ritmuspálcák stb.

3. Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök:

filctoll készlet, színes ceruzák, tempera, vízfesték, ecset, gyermek olló, ragasztó, rajzlap, színes- és merített papírok, kartonok, hurkapálca, természetes anyagok, termések, textilagyag, gyurma, szövőkeret, fonal, dekorgumi stb.

4. A természeti – emberi - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok:

Emberek világa, Állatok világa, Növények világa, Közlekedés világa, mágnestábla gyermek szerszámok (kapa, gereblye), Ravensburger játékok, videófilmek (természet filmek), érzékelő játékok, Földgömb, távcsövek, gyermek kerti szerszámok, időjárás állomás.

5. A nevelő munkát segítő egyéb eszközök:

videó, televízió, CD- magnó, Dvd lejátszó, laptop, diavetítő, projektor, hifi berendezés, vetítővászon, hangszer (pedagógusoknak), egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések, szakkönyvek, számítógép-internet.

VIII. SAJÁTOS FELADATAINK

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése, fejlesztése:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:
aa) sajátos nevelési igényű gyermek
ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
ac) kiemelten tehetséges gyermek
b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

1.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek

a) Sajátos nevelési igényű gyermek

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek csak speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka mellett érhetik el az önmagukhoz mért legmagasabb fejlettségi szintet, az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki, szociális érettséget.

Célok:

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése lehetőségünk szerint: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek megismerése, alkalmazása
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,

- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

Intézményünk személyi és tárgyi feltételei szerint, az Alapító Okiratunkban megjelölt SNI típusú gyermekekkel foglalkozik:

• **Beszédfogyatékosok**

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akiknek beszéd fejlődése és beszéd tevékenysége az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik, és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben, szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek- felnőtt kapcsolatok stb.)

Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének zavaraiban, a beszédértés nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmankénti, vagy tartós hárításában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei, a hangadás kóros elváltozásai is.

Beszédfogyatékossági kategóriák:

- megkésett beszédfejlődés
- zavart (akadályozott) beszédfejlődés
- pöszeség
- orrhangzós beszéd
- hadarás
- dadogás
- tartós, kóros rekedtség

A fejlesztés célja:

- A beszédfogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése

- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelése

Feladatok:

- tudatos és tervszerű fejlesztés
- módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével
- a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése
- a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére
- anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció fejlesztése
- speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével

•Értelmileg enyhe fokban sérült gyermekek

Intézményünkben az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist JNK Szolnok Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság- Szolnok, állítja fel.)

Az ő esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában. A spontán tanulást a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárs kapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja:

A tankötelezettségi – kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladatok:

- a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás
- a fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenység formák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása

- a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

• **A fejlődés egyéb pszichés zavarával (enyhe tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek:**

Az enyhe tanulási és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, a különböző teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy mindezek halmozódása áll.

Kiemelt feladatok:

- egészséges énkép és önbizalom kialakítása
- a kudarctűrő képesség növelése
- önállóságra nevelés
- ismételt gyakorlás, részekre bontás, fokozatosság betartása

•**Egyéb fogyatékosok:**

Ebbe a körbe soroljuk azt a gyermeket, aki mutista, hiperaktív.

***b)* Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek**

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés –fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTM-es gyermekek kapcsolataiban,

- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka)
- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, -egyéni bánásmóddal -,
- az utánzásos-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek elérik a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást
- lehetőségeikhez mérten aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére

c) Kiemelten tehetséges gyermek

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Az óvodai tehetséggondozás szerves része nevelőmunkánknak. Feladatunk az egyes gyermekek kiemelkedő képességeinek felismerése, kibontakoztatási feltételeinek megteremtése. Az óvodapedagógus a tehetség ígéretét a gyermekkel közös tevékenység során fedezi fel.

Lehetőséget biztosítunk a külön fejlesztő foglalkozásokra is:

- Báb mozgató
- Bozsik program

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínűjátékforma felkínálása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában

1.2.A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése" a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,

- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda-iskola átmenet könnyebb lesz számukra
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

1.3. Óvodánk a következő gyermekeket tudja befogadni:

- **Mozgáskorlátozott gyermekek**

  Jelenlegi személyi és tárgyi feltételeink mellett csak a mozgásukban enyhe fokban akadályozott gyermekeket tudjuk fogadni.

  A tartó – és mozgató rendszer elváltozásai:

  - tartási rendellenességek
  - nyaki és súlyosabb mellkasi deformitások
  - csípő ízületi elváltozások
  - láb deformitások

- **Enyhe hallássérült**

  A beszédtartományban mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében.

  30-45 dB, az e tartományba tartozó halláskárosodásban szenvedő gyermekeket tudjuk vállalni intézményünkben.

A fejlesztés célja:

A gyermek közelítse meg, a halló társak nyelvi teljesítményét.

Feladatok:

- a verbális kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszéd értés, a szókincs fejlesztés, a beszéd érthetőség folyamatos javítása
- a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazása, a családi háttér bekapcsolása a kommunikáció fejlesztés rendszerébe
- a beszédértés, szókincs fejlesztés, a beszéd érthetőség folyamatos javítása a beszédkedv felkeltése, a "beszéd bátorság" alakítása

- **Belgyógyászati és egyéb betegségek:**
  - enyhe fokú szívproblémák
  - gyermekkori magas vérnyomás
  - elhízás
  - asztma
  - cukorbetegség- a diabmentor végzettségű óvodapedagógusok vércukorszint szükség szerinti mérése, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján- a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása.

A fejlesztés célja

A károsodott tartási és mozgási funkciók javítása

Feladatok:

- mindennapos tevékenységek során az önellátás fokozása
- az elváltozások sérülésspecifikus korrigálása szakemberek irányításával

Az intézményben **speciális végzettségű óvodapedagógusok** egészítik ki, támogatják a speciális

szakemberek munkáját lehetőség szerint. Óvodapedagógusaink szakirányú végzettségeket szereztek (pl.: nyelv és beszédfejlesztő, fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő, diabmentor).

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.

- nagyméretű tükör
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör
- vizuális tábla
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (Wesco eszközök)
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

2. Gyermekvédelmi munka az óvodában

Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

A veszélyeztetett és hátrányos helyzet kialakulásának okai:

- Nagyfokú munkanélküliség
- Alacsony jövedelem
- Alacsony iskolai végzettség a szülők körében
- Ingerszegény környezet
- Devianciák a családban / italozás, játékfüggőség /

Következmények / leggyakoribb tünetek / a gyermekeknél:

- Agresszivitás
- „Pótcselekvések"
- Kommunikációs zavarok
- Képességbeli elmaradottságok
- Visszahúzódás
- Beszédhibák
- Magatartási zavarok

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- A hátrányos-, halmozottan hátrányos helyzetű- és veszélyeztetett családokból 3 évesen bekerüljenek a gyermekek az óvodába. /Kapcsolat a védőnővel és a családsegítő szolgálattal/
- Legyen természetes gyermekeink, szülők és dolgozók körében a másság elfogadása.
- Az egyenlő hozzáférés biztosításával az esélyegyenlőtlenségek csökkentése.

A cél elérése érdekében következők a feladataink:

Megelőzés feladatai:

- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése
- A gyermeki-, szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodába
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társ szervekkel
- A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, a problémák feljegyzése
- A tünetek okainak megkeresése
- A gyermekek veszélyeztetettségének, ill. hátrányos helyzetének megkülönböztetése.

A megszüntetés feladatai:

- A felzárkóztatás megszervezése
- Tehetséggondozás
- Induló hátrányok csökkentése egészségvédő, mentálhigénés programok szervezése
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez
- Segítő szakemberek igénybevétele
- Együttműködés a segítőkkel, jelzőrendszer működtetése
- A gyermekek szociális helyzetének javítása

Óvodán belüli tevékenységek a feladatok megvalósításához

- Közös kirándulások szervezése

- Ha szükséges jogi fórum megszervezése a szülőknek
- Óvodai szociális szolgáltatások felkínálása
- Logopédia
- Egyénre szabott tervek készítése a fejlesztéshez
- A szülőkkel való kapcsolattartás egyéni helyzetnek megfelelő formában

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai

Személyi:

- gyermekvédelmi felelős
- szakképesítés / rendszeres továbbképzéseken való részvétel /
- óvodapedagógusok és dajkák.

Tárgyi:

- egészséges, nyugodt környezet kialakítása
- külön helyiség biztosítása a szülőkkel való érintkezésre
- eszközök biztosítása a fejlesztéshez.

3.Etnikai kisebbségi gyermekek óvodai nevelése

Nevelő – fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a „Nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelveit". Óvodánkban a roma gyermekek száma évről-évre emelkedik. Jelentős számuk hátrányos, halmozottan hátrányos, illetve veszélyeztetett helyzetben él. Gyerekeink nevelésében az elvek azonosak, mert számunkra minden gyerek más és más, egyedi és egészleges személyiség.

Cél:

Kompenzálni a családi nevelés hiányosságait, segíteni szociális beilleszkedésüket, biztonságérzetet nyújtani számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását. A gyerek egyéni fejlettségének megfelelő, reális toleranciára való nevelés, a különbségek enyhítésével, az esélyegyenlőség segítése.

Feladat:

- A gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének megállapítása.
- Nagy hangsúlyt helyezünk a roma gyermekek egészséges életmódra nevelésére, érzelmi nevelésükre, társas kapcsolataik fejlesztésére és a tevékenységi formákban adódó hiányosságaik, lemaradásaik felzárkóztatására.
- A felzárkóztatás elsődleges színtere a játék.
- Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg.

A célunk eléréséhez és a feladatunk megvalósításához folyamatosan együttműködünk a Roma Kisebbségi Önkormányzattal.

Tartalom:

Az egyéni fejlesztésről, felzárkóztatásról az óvodapedagógusok folyamatos írásbeli feljegyzést készítenek. A rendszeres óvodalátogatás érdekében a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és az óvodavezető szükség esetén látogatják a roma családokat, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

Szülői értekezlet alkalmával ismertetjük az óvodában folyó pedagógiai munkát, a tevékenységek tartalmát, az iskolára való előkészítés fontosságát hangsúlyozzuk, ezekkel felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy otthon is üljenek le gyermekükkel, beszéljék meg az óvodában tanultakat, egészítsék ki azokat.

Az etnikai nevelést felvállaljuk, e feladatot magyar nyelven látjuk el.

IX. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

1. Az óvoda nevelési programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

2. A nevelési program megtalálható:
   - az óvoda fenntartójánál,
   - az óvoda irattárában,
   - az óvoda igazgatójánál,
   - az igazgató helyettesénél.

X. ZÁRADÉK

1. A Pedagógiai Program bevezetése

Bevezetés: .....

Érvényessége: 5 év

A nevelési programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
A program rendkívüli módosítására nevelési év végén van lehetőség, törvényi előírások tükrében.

Teljes körű felülvizsgálatra ..... kerül sor.

2. A Pedagógiai Program módosítása

A nevelési program módosítására:

- az óvoda igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

A szülők a nevelési program módosítását a szülői munkaközösség képviselői útján javasolhatják.

A nevelési program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé.

3. Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

A Pedagógiai Programot az intézmény igazgatójának előterjesztése után a nevelőtestület fogadja el. Az elfogadás tényét a nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve tanúsítja. A jogszabály szerint meghatározottak véleményt nyilvánítanak, illetve egyetértésüket adják.

4. A Pedagógiai Program hatályba lépése

Az Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete ...2024.02.05-ÉN... megtárgyalta, véleményezte és elfogadta.

Kelt: Öcsöd, ...2024...év...02...hónap...05...nap

Az Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai Programját az intézmény Szülői Munkaközösség megismerte, véleményezte és javasolja annak elfogadását.

Kelt: Öcsöd, ...2024... év...02... hónap...06... nap

.....

SZMK elnöke

Az Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde módosított Pedagógiai Programját az Öcsödi Szivárvány Óvoda és Bölcsőde igazgatója ...21-12/2024... iktatószámú dokumentumként elfogadta.

Kelt: Öcsöd, ...2024... év...02... hónap...07... nap

.....

igazgató

Az intézmény jelen Pedagógiai Programja a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé, amellyel egyidejűleg a 2023. 03. 09-én elfogadott Pedagógiai Program hatályát veszti.

Jelen Pedagógiai Programot a fenntartó a ...27/2024 (II.20)... számú testületi határozatával jóváhagyta.

Kelt: Öcsöd, ...2024... év...02... hónap...20... nap

.....

polgármester

NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT 4. Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye 5451-ÖCSÖD

1. számú melléklet

Öcsödi
Szivárvány Óvoda és Bölcsőde

OM azonosító: 201949

Egészségfejlesztési Program

Egészségfejlesztési program

Törvényi háttér: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

128. § (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozás,

b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,

c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

f) a személyi higiéné

területére terjednek ki.

(5) A nevelési-oktatási intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

(6) A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.

Bevezetés

Az egészséges életmódra nevelés komplex fogalom, ami magában foglalja a test és a pszichikum egészségének megóvását, az életkor adta lehetőségeken belül önálló karbantartását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyerekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza. A 3-7 éves korosztályra jellemző fizikai, életkori sajátosságaikat figyelembe véve tervezzük a tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Általános cél és feladat

Célunk a teljes óvodai életet átfogó, az óvodai megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermekeket az egészség védelmére, távlati céljaiban az egészséges, edzett személyiség kialakulására.

Feladataink az egészséges életvitel iránti igény kialakítása a gyermekekben, az egészséges életstílusokkal és életmodellekkel való megismertetésük, valamint a lelki képességeik gondozása és embertársaikkal kapcsolatos szociális kapcsolat kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek gondozása, testi, lelki, fiziológiai szükségleteik, mozgásigényük kielégítése
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése
- a gyermek egészségének védelme, megőrzése
- az egészséges életmód, testápolás, az étkezés, az öltözködés a pihenés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezettudatos magatartás megalapozása
- a megfelelő szakemberek, szülők, óvodapedagógusok bevonásával prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Az egészségfejlesztés feladatai:

- szomatikus egészségfejlesztés
- pszicho higiénés egészségfejlesztés
- szocio higiénés egészségfejlesztés

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás erőszak megelőzése
- a baleset megelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné

1.Egészséges táplálkozás

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből és a korszerű táplálkozás iránti igényt alakítsuk ki.

Feladataink:

- A megfelelő étkezési szokások kialakítása.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés.
- A helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.
- A családdal és az intézményi étkezést biztosító konyhával való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

Biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit: elegendő időt, a szükséges eszközök megfelelő méretű és mennyiségű elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre álló eszközöket, amit a gyerekekkel közösen készítünk elő.

Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket, megismertetni a gyermekek által nem ismert ételek nevét.

A gyermekekkel évszakonként piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatunk meg, mely során ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, bábozással, mesékkel, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóbbá a gyermekek részére. Heti rendszerességgel kóstolókat és salátakészítést szervezünk zöldségből, gyümölcsből a szülők támogatásával.

Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel.

A gyerekekkel közösen befőttet és savanyúságot készítünk.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a főzőkonyhákkal történő folyamatos egyeztetésekkel megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük (tej érzékeny, liszt érzékeny gyermekek). A gyermekek változatos étrendjét a főzőkonyhával történő rendszeres konzultációkkal igyekszünk biztosítani. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást.

Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira, Táplálkozási rendellenesség –túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

Tanácsot adunk a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Beszélgetünk a szülőkkel arról, milyen ételek fontosak vagy kerülendők az egészséges étkezés szempontjából.

2.Mindennapos testnevelés, testmozgás

Célunk:

- A testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése.
- A rendszeres testedzés szokássá alakítása.
- Az egészséges életvitel megalapozása.

Feladataink:

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- A természetes mozgáskedv megőrzése.
- A szervezet edzése.
- A rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése.
- Az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A tornára, a játékos mozgásra szabad levegőn, rossz idő esetén teremben, eszközzel és eszköz nélkül, spontán és szervezett formában, minden nap lehetőséget biztosítunk. Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyermekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

Edzési lehetőséget a mozgás, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítjuk. Időjárástól függően (köd, nagyon hideg hőmérséklet, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítunk a fokozatosságot betartva.

A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak, hőségriadó).

Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta tornapadló.

Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy minél többet tartózkodjanak, mozogjanak a szabadban otthon is a gyerekekkel közösen (többször gyalogosan érkezzenek az óvodába, kerékpározzanak együtt, labdázzanak stb...)

3.A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A gyermekek óvodába kerülése előtt, előzetes környezettanulmány alkalmával, anamnézist készítünk, amely segít minket a gyermekek megismerésében. Elsősorban a gyermekek testi, és lelki szükségleteinek feltárására helyezünk hangsúlyt.

A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységhez szükséges. Az egészséges életmód kialakítása külön fejezetben, a Pedagógiai Programban részletesen megtalálható.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképp alakul, ezért folyamatos megfigyeléssel (testsúly, testmagasság), összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok, jellemzők feltárását.

A gyermek gondozásának feltétele az óvodapedagógus és a gyermek, valamint a dajka és a gyermek közötti meghitt, megértő viszony, empatikus kapcsolat megléte. A gyermekek azoktól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte viselkedéssel, tapintattal, elfogadással, megértéssel közelednek feléjük. Ilyen feltételek mellett ismerhetjük meg a gyermekek igényeit, a családból hozott jó és rossz szokásait.

A dohányzás megelőzésének feladata:

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának egyre nagyobb %-a él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel stb. kapcsolatosan). A gyerekek spontán helyzetekben elmondhatják átélt élményeiket, mely kapcsán beszélgetünk annak negatív hatásáról, mit kellene másképp csinálni legközelebb.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

4.A bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése:

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermekszem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog-és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy

gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.
Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.
A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek– és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
Az óvoda ellátja a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvoda igazgató) valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

5.A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés számtalan olyan „eredményt" is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyt, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk:

- A gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk:

- Egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van, ezeket a csoportnaplóban dokumentáljuk.

Megismertetjük gyermekeinkkel a játék, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. (Csak biztonsági jellel, tanúsítvánnyal ellátott játékokat vásárolunk)

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg, szabályjátékok során gyakoroljuk.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Intézményünkben biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

6.A személyi higiéné

Célunk:

- A személyi higiénia iránti igény kialakítása.
- A gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladataink:

- Az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

Minden gyermek számára saját személyi felszerelést biztosítunk: törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben jellel ellátott szekrények állnak az óvodások rendelkezésére, ahol saját ruházatukat, cipőjüket tárolhatják.

A tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyermekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappantartóval, körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú, gyermek-méretű WC (néhol piszoár), melyekben megoldottuk a nemek szerinti elválasztást, és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés. Lehetőség van a bevizelés, beszékelés utáni kimosakodásra is.

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismertetjük a helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.

A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben és a szülőkkel folytatott beszélgetések során. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektetünk. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk. Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.

A gyermekek számára biztosítjuk, hogy mindig legyen elérhető helyen a papír zsebkendő.

A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége (benn a csoportszobában és kinn az udvaron).

Járványos időszakokban fokozottan figyelünk a higiénés szabályok betartására, ennek feltételeit mindig biztosítjuk.

Szükség esetén a védőnő tisztasági vizsgálatot végez. Probléma esetén megtesszük a szükséges intézkedéseket. (Fejtetvesség: ebben az esetben hazaküldjük az érintett gyermeket, védőnői igazolás bemutatása után látogathatja újból az óvodát.) Szükség szerint fertőtlenítést végzünk.

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg,

A személyi higiéné csak tiszta környezetben tartható fenn. Az egészséges, tiszta környezet megteremtése minden dolgozó feladata, legfőképp a dajkáké. A mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés és a higiénés szabályok betartatása a gyermekekkel az egyik legfőbb feladatuk. Az ágynemű cseréje, tisztítása kéthetente, a törölközők cseréje mosása heti feladat vagy szükségszerűen sűrűbben.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeljük, szükség esetén kezdeményezzük javítását, cseréjét. Különösen az udvari,

vagy játszótéri játékoknál, sétán hívjuk fel a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodunk, az óvoda orvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével. Bővebben a Pedagógiai Programunk „Az egészséges életmód alakítása" című fejezetében, a fejlődés várható jellemzői részletesen megtalálhatók.